ภาวะเศรษฐกิจไทย ประจำปี พ.ศ. 2561

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย วิเคราะห์ไว้ว่า ในภาพรวมเศรษฐกิจโลกปี 2561 ขยายตัวชะลอลงหลังจากที่เร่งไปมากในปีก่อน โดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ และการตอบโต้ของประเทศคู่ค้า เศรษฐกิจกลุ่มยูโรขยายตัวชะลอลงตามการบริโภคภาคเอกชนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ จากความกังวลต่อความไม่แน่นอนทางการเมืองในกลุ่มยูโรที่เพิ่มสูงขึ้น สำหรับเศรษฐกิจญี่ปุ่นขยายตัวชะลอลงเป็นผลของภัยธรรมชาติเศรษฐกิจจีนขยายตัวชะลอลง จากภาวะการเงินที่ตึงตัวเนื่องจากธนาคารเข้มงวดในการให้สินเชื่อมากขึ้นตามนโยบายดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของทางการเพื่อปรับลดหนี้ในระบบเศรษฐกิจ รวมถึงผลกระทบจากนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ที่ชัดเจนขึ้นในช่วงปลายปีสำหรับเศรษฐกิจเอเชีย (ไม่รวมญี่ปุ่นและจีน) ขยายตัวชะลอลงจากภาวะการเงินที่ตึงตัวขึ้นในบางประเทศ ความเชื่อมั่นที่ปรับลดลงจากนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ รวมทั้งแรงกระตุ้นทางการคลังที่ปรับลดลงในบางประเทศ อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวดีต่อเนื่อง ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง สะท้อนจากตลาดแรงงานที่อยู่ในเกณฑ์ดี กอปรกับแรงสนับสนุนด้านการคลังที่ยังมีต่อเนื่อง ขณะที่การดำเนินนโยบายการเงินในหลายประเทศโดยเฉพาะสหรัฐฯ เริ่มลดระดับความผ่อนคลายนโยบายการเงินให้เข้าสู่ภาวะปกติ (normalization)

ในระยะต่อไป คาดว่าเศรษฐกิจโลกโดยรวมมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง กลับเข้าสู่อัตราเติบโตตามศักยภาพ โดยยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามดังนี้ (1) ความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ และการตอบโต้ของประเทศคู่ค้า (2) ความไม่แน่นอนของข้อสรุปการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) (3) ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitical risks) ที่อาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก

สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2561 ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.1 โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภาคเอกชนที่ขยายตัวดีทั้งการบริโภคและการลงทุน สำหรับการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวดีต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากเงื่อนไขผูกพันของโครงการรถยนต์คันแรกที่ต้องถือครองจนครบ 5 ปีทยอยหมดลง รวมถึงปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อภาคเอกชนที่ปรับดีขึ้นตามรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมที่ขยายตัวดีและกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้น ความเชื่อมั่นครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง กอปรกับมีมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมจากนโยบายภาครัฐการลงทุนภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้นทั้งการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการขยายกำลังการผลิต ตามความเชื่อมั่นภาคธุรกิจที่อยู่ในเกณฑ์ดี รวมทั้งได้รับผลดีจากการย้ายฐานการผลิตในบางอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกมายังไทยในช่วงปลายปี สำหรับการใช้จ่ายภาครัฐยังมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโดยเฉพาะการลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งทางราง แม้ในบางโครงการยังมีความล่าช้าอยู่บ้าง ด้านการส่งออกสินค้าขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า สอดคล้องกับทิศทางการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและปริมาณการค้าโลกที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนรวมถึงการชะลอตัวลงของวัฏจักรสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ การส่งออกสินค้าบางกลุ่มได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อมจากมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ เช่น เครื่องซักผ้า เซลล์แสงอาทิตย์ (solar cells) และแผงวงจรรวม อย่างไรก็ดี ในช่วงปลายปีผู้ส่งออกบางอุตสาหกรรม อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า และยางล้อได้รับผลดีจากการย้ายคำสั่งซื้อมายังไทยมากขึ้น สำหรับการส่งออกบริการขยายตัวชะลอลงตามจำนวนนักท่องเที่ยวจีนเป็นสำคัญ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์เรือท่องเที่ยวล่มที่ภูเก็ตในเดือนกรกฎาคมส่งผลให้ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจีนลดลง รวมถึงผลของเศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัว อย่างไรก็ดี
นักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นยังขยายตัวดีต่อเนื่อง

ในปี 2562 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงแต่ยังอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับระดับศักยภาพ แม้การส่งออกบางส่วนอาจได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวจากผลกระทบของความขัดแย้งทางการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ และจีนที่ชัดเจนขึ้น แต่อุปสงค์ในประเทศยังขยายตัวได้ต่อเนื่อง ทั้งการใช้จ่ายภาคเอกชนและภาครัฐที่ขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มชะลอลงตามทิศทางของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่โน้มลดลงเป็นสำคัญ

ภาวะเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2561

เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2561 ขยายตัวต่อเนื่อง โดยภาคเกษตรกรรมและการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน เป็นปัจจัยหนุนให้รายได้ครัวเรือนในภาคเกษตรกรรม และนอกภาคเกษตรกรรมปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่อง ทั้งการบริโภคสินค้าคงทน หมวดยานยนต์และสินค้าในชีวิตประจำวัน ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนแม้จะชะลอตัวจากปีก่อน แต่มีแนวโน้มปรับดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี เช่นเดียวกับการใช้จ่ายภาครัฐที่ปรับตัวดีขึ้นทั้งรายจ่ายประจำ และรายจ่ายลงทุน อย่างไรก็ตาม มูลค่าการค้าผ่านด่านชะลอลงจากการส่งออกที่หดตัว ตามเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวเป็นสำคัญ

เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ปรับเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ตามราคาพลังงาน โดยเฉพาะค่ากระแสไฟฟ้าผันแปร (FT) และราคาเชื้อเพลิงหุงต้ม รวมถึงราคาอาหารสำเร็จรูปบริโภคนอกบ้านที่มีราคาสูงขึ้นเป็นสำคัญ สำหรับอัตราการว่างงานลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย โดยเป็นผลจากผู้มีงานทำทั้งในภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิตที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลผลิตภาคเกษตรกรรมและการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัว

ผลผลิตสินค้าเกษตรขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย ในช่วงครึ่งแรกของปี ผลผลิตสินค้าเกษตรขยายตัวค่อนข้างสูง จากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย โดยปริมาณน้ำฝนสะสมของภาคสูงกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยพิเศษเฉพาะของแต่ละพืช อาทิ ผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้นตามพื้นที่กรีดยาง และต้นยางที่อายุเหมาะสมต่อการให้น้ำยางมีเพิ่มขึ้น ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นตามพื้นที่เพาะปลูกเป็นสำคัญ ประกอบกับผลจากโครงการภาครัฐสนับสนุนให้ปลูกข้าวโพดหลังการทำนา อย่างไรก็ดี ผลผลิตในช่วงครึ่งหลังของปีหดตัวเล็กน้อย ตามผลผลิตข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิและข้าวเปลือกเหนียวที่ลดลง เนื่องจากฝนทิ้งช่วงในระยะข้าวออกรวง สำหรับผลผลิตอ้อยโรงงานฤดูการผลิตปี 2561/62 แม้จะลดลงจากปี 2560/61 แต่ยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในอดีต ส่งผลให้ปริมาณอ้อยที่เข้าหีบในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ราคาสินค้าเกษตรขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน ตามราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตลดลงจากฝนทิ้งช่วง ราคามันสำปะหลังเพิ่มขึ้น จากความต้องการในต่างประเทศที่ยังคงมีต่อเนื่องจากปีก่อน โดยเฉพาะจากประเทศจีน และราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ตามความต้องการของโรงงานอาหารสัตว์ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ราคายางพาราหดตัวตามความต้องการจากจีนที่ชะลอลง และความกังวลต่อสถานการณ์สงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ และราคาอ้อยโรงงานหดตัว ตามราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำ

ผลผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน โดยเป็นการขยายตัวต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน หลังจากที่หดตัวในช่วงปี 2557 – 2559

การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน โดยการใช้จ่ายสินค้าคงทนหมวดยานยนต์ขยายตัวสูงขึ้น จากการเปิดตัวรถยนต์รุ่นใหม่ มาตรการส่งเสริมการขาย ตลอดจนเงื่อนไขที่จูงใจของค่ายรถยนต์ ตัวแทนจำหน่าย และบริษัทเช่าซื้อ ขณะที่การใช้จ่ายสินค้าในชีวิตประจำวันปรับตัวดีขึ้นชัดเจนในช่วงครึ่งหลังของปี จากที่ทรงตัวในช่วงครึ่งแรกของปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้น รวมถึงมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ ด้านภาคบริการด้านการท่องเที่ยวขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน ทั้งรายได้บริการหมวดที่พักแรมและภัตตาคาร ตามการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนการจัดประชุม สัมมนา และนิทรรศการที่เพิ่มขึ้น

การลงทุนภาคเอกชนภาพรวมขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน ตามหมวดก่อสร้างและหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ชะลอตัวในช่วงครึ่งแรกของปี โดยหมวดก่อสร้างชะลอตัวตามพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างโดยรวมที่หดตัว จากผลของฐานสูงในปีก่อนที่ผู้ประกอบการเร่งขออนุญาตก่อสร้างก่อนประกาศใช้ผังเมือง และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ชะลอตัวตามการนำเข้าอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมเป็นสำคัญ อย่างไรก็ดี ในช่วงครึ่งหลังของปีการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มปรับดีขึ้นต่อเนื่อง ตามการฟื้นตัวของการก่อสร้างที่อยู่อาศัยซึ่งสอดคล้องกับสินเชื่อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่ที่ขยายตัวจากปีก่อน และการนำเข้าสินค้าทุนที่เร่งขึ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญ สำหรับแนวโน้มการลงทุนของกิจการขนาดใหญ่ในภาคยังคงอยู่ในสองอุตสาหกรรมหลัก คือ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (ผลิตพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ ชีวภาพ) และอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร (โรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งมันสำปะหลัง)

การใช้จ่ายภาครัฐปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน โดยในช่วงครึ่งแรกของปีการใช้จ่ายภาครัฐมีพัฒนาการดีขึ้นชัดเจน โดยเฉพาะรายจ่ายประจำที่เพิ่มขึ้นจากงบรายจ่ายอื่นของกรมการปกครอง หมวดค่าใช้สอยของกรมการพัฒนาชุมชนและกรมส่งเสริมการเกษตร และหมวดค่าวัสดุของกรมการพัฒนาชุมชน อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี รายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนกลับมาหดตัว เนื่องจากส่วนราชการต่าง ๆ ชะลอการเบิกจ่าย เพื่อทบทวนแผนการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แต่คาดว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะทยอยคลี่คลายในระยะต่อไป

มูลค่าการค้าผ่านด่านศุลกากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน ตามการส่งออกที่หดตัวเป็นสำคัญ โดยการส่งออกหดตัวเกือบทุกประเทศ ยกเว้นกัมพูชา อาทิ การส่งออกไปจีนตอนใต้หดตัวในหมวดชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ตามการชะลอคำสั่งซื้อของประเทศคู่ค้า และความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ การส่งออกไปเวียดนามหดตัวในหมวดผลไม้ เนื่องจากปริมาณวัตถุดิบลดลง และการส่งออกไป สปป. ลาว หดตัวในหมวดยานยนต์ และสินค้าอุปโภคบริโภค ตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ขณะที่การนำเข้าขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน ตามการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอุปกรณ์โทรคมนาคม โทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์จากจีนตอนใต้และเวียดนาม รวมถึงการนำเข้าทองแดงและชิ้นส่วนกล้องดิจิทัลจาก สปป. ลาว เพื่อผลิต/ประกอบเป็นสินค้าใช้ในประเทศและส่งออกต่อไป

ภาคการเงินมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยสินเชื่อคงค้างขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน ตามการขยายตัวของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะสินเชื่อภาคครัวเรือน ประเภทสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและเช่าซื้อรถยนต์ สอดคล้องกับภาวะการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ที่ฟื้นตัว และการบริโภคสินค้าคงทนหมวดยานยนต์ที่ขยายตัวดีอย่างไรก็ตาม สินเชื่อภาคธุรกิจยังคงหดตัวจากการชำระคืนหนี้ของธุรกิจบางประเภท ขณะที่สินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทรงตัว ด้านเงินฝากคงค้างชะลอตัวจากทั้งธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตามการเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการเป็นสำคัญ

ในปี 2562 เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง แต่อัตราการขยายตัวอาจชะลอจากปี 2561 บ้าง ตามแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและการส่งออก รวมถึงภาวะเศรษฐกิจไทยในภาพรวม นอกจากนี้ ยังต้องจับตาความเสี่ยงของการเกิดภัยแล้งในภาคโดยเฉพาะในช่วงครึ่งแรกของปีที่มีโอกาสเกิดขึ้นสูงกว่าปกติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรกรรมและยังต้องติดตามการลงทุนภาคเอกชนและนโยบายภาครัฐภายหลังการเลือกตั้งว่าจะมีความต่อเนื่องหรือไม่

1.2.1 ภาพรวมเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2560

(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (GROSS PROVINCIAL CLUSTER PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES) ประจำปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่า 492,202 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีมูลค่า 476,006 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.40 และเป็นอันดับที่ 8 จาก 18 กลุ่มจังหวัด สาขาอุตสาหกรรม (การผลิตอุตสาหกรรม รวมกับ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน) ทำรายได้ถึง 114,932 ล้านบาท มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกันกับสาขาการขายส่งและขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำรายได้ถึง 67,654 ล้านบาท สาขาการศึกษา ทำรายได้ถึง 57,648 ล้านบาท สาขาที่น่าจับตามอง คือสาขาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร โดยเพิ่มขึ้นอย่าต่อเนื่อง จากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 23.97 แสดงให้เห็นว่าสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัดฯ เป็นจำนวนมาก ส่วนภาคการเกษตรแม้ว่าจะมีรายได้ที่สูงเป็นอันดับสองรองจากสาขาการผลิตอุตสาหกรรม แต่ยังคงลดลง เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ – 4.56 ตามตารางที่ 25 และกราฟที่ 4 ข้างท้ายนี้

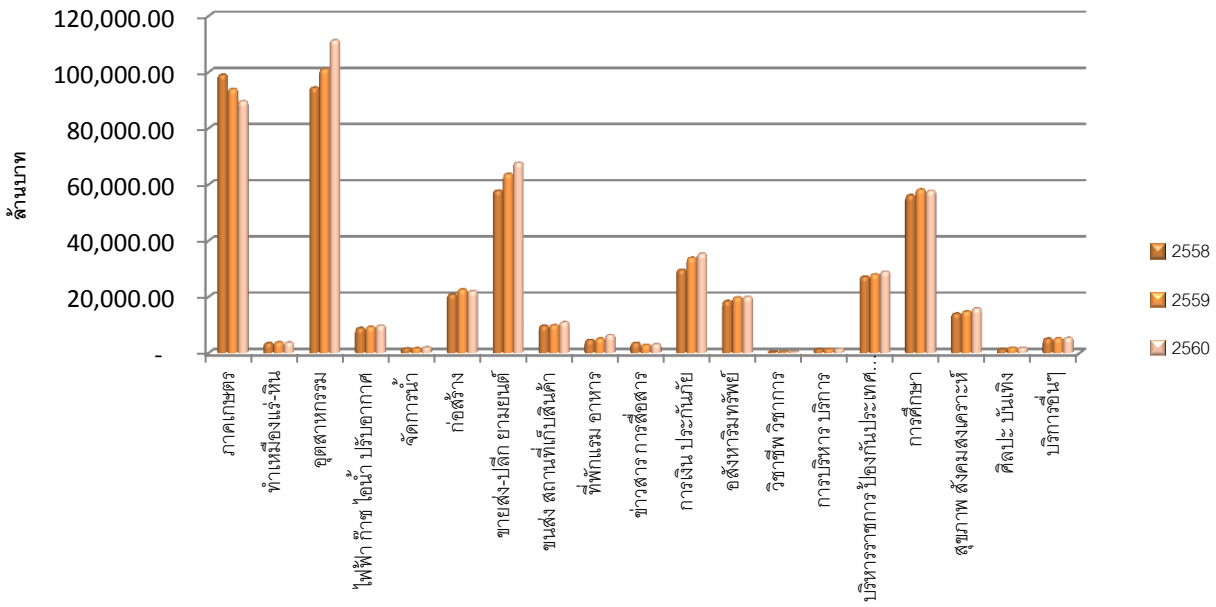
ตารางที่ 25 : ข้อมูล มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลกลุ่มจังหวัด ทั้ง 18 กลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2560

ที่	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด **(เรียงจากมากไปน้อย)**	ผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)	
		ปี 2559	ปี 2560
1	ภาคตะวันออก 1 (**ชลบุรี** ระยอง ฉะเชิงเทรา)	2,143,649	2,302,556
2	ภาคกลางปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี **นครปฐม** สมุทรปราการ)	1,646,802	1,746,994
3	ภาคกลางตอนบน (ชัยนาท **พระนครศรีอยุธยา** ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง)	814,020	838,307
4	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง **สุราษฎร์ธานี** สงขลา)	701,768	722,337
5	ภาคกลางตอนล่าง 2 (ประจวบคีรีขันธ์ **เพชรบุรี** สมุทรสงคราม สมุทรสาคร)	531,057	580,586
6	ภาคตะวันออก 2 (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว)	446,175	554,743
7	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน (กระบี่ ตรัง พังงา **ภูเก็ต** ระนอง สตูล)	465,595	507,003
8	*ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (**นครราชสีมา** ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)*	476,006	492,202
9	ภาคเหนือตอนบน 1 **(เชียงใหม่** แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน)	375,682	390,777
10	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (กาฬสินธุ์ **ขอนแก่น** มหาสารคาม ร้อยเอ็ด)	374,195	389,445
11	ภาคกลางตอนล่าง 1 (กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี)	350,561	356,629
12	ภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก **พิษณุโลก** เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์)	291,356	300,902
13	ภาคเหนือตอนล่าง 2 (กำแพงเพชร **นครสวรรค์** พิจิตร อุทัยธานี)	278,553	291,053

ที่	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด **(เรียงจากมากไปน้อย)**	ผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)	
		ปี 2559	ปี 2560
14	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู **อุดรธานี**)	242,060	256,340
15	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ **อุบลราชธานี**)	225,290	233,761
16	ภาคเหนือตอนบน 2 **(เชียงราย** น่าน พะเยา แพร่)	191,760	200,139
17	ภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี **ยะลา**)	138,656	141,844
18	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (นครพนม มุกดาหาร **สกลนคร**)	121,294	124,325

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราฟที่ 4 มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดรายสาขา ณ ราคา ประจำปี

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อจำแนกเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2560 จะพบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดคือ 274,898 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนถึง 55.85 ของผลิตภัณฑ์มวลจังหวัดในกลุ่มจังหวัด เพิ่มจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 261,973 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเช่นกัน โดยจังหวัดที่มีการเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 4.94 รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 2.28 ปรากฏตามตารางที่ 26 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 26 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำแนกรายจังหวัด

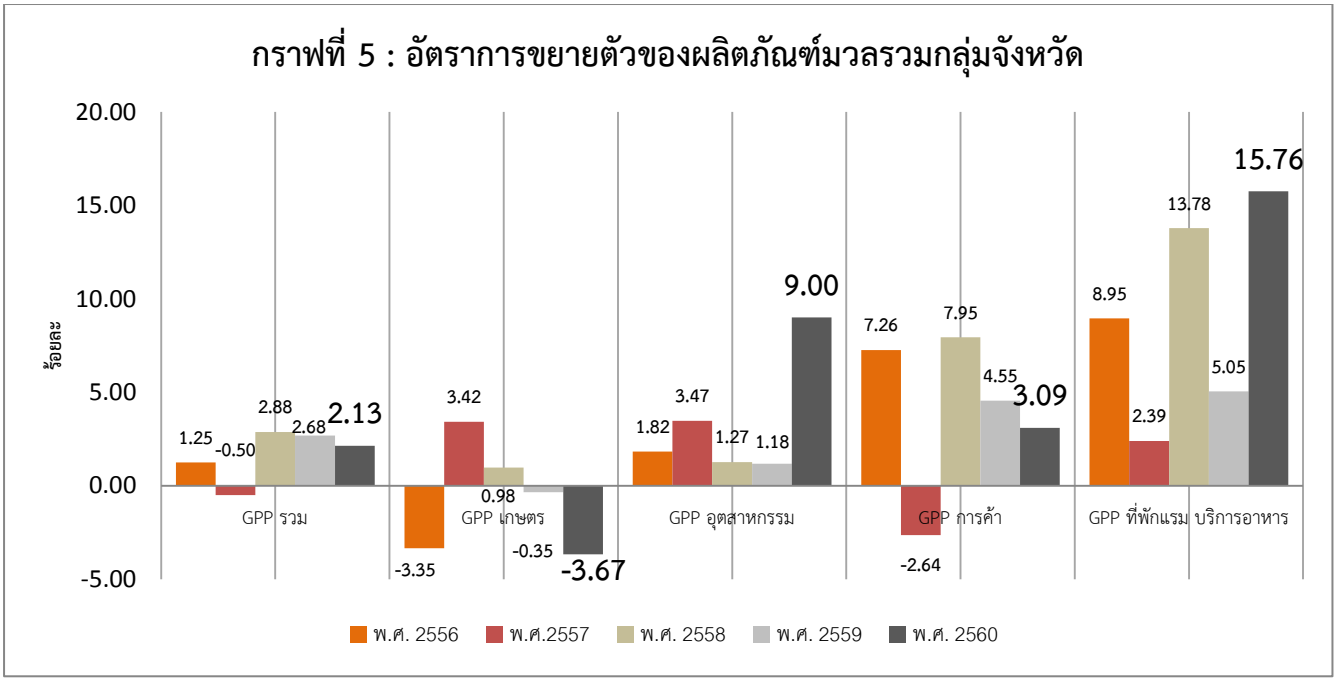
ที่	จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)			อัตราเพิ่ม – ลด (เทียบปี 59 และ 60)		สัดส่วน GPP ปี พ.ศ. 2560
		ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ล้านบาท	ร้อยละ	
1	นครราชสีมา	251,753	261,973	274,898	12,926	4.94	55.85
2	ชัยภูมิ	56,059	59,516	60,087	571	0.95	12.21
3	บุรีรัมย์	79,294	82,458	84,333	1,876	2.28	17.13
4	สุรินทร์	68,773	72,060	72,883	823	1.14	14.81
กลุ่มจังหวัด		**455,879**	**476,006**	**492,202**	**16,195**	**3.40**	**100.00**

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาคงที่ พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 2.13 หดตัวลงจากปีก่อน เนื่องจากสาขาเกษตรและสาขาการค้ามีการหดตัวลง แต่สาขาอุตสาหกรรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ถึงร้อยละ 9 ภาคที่พักแรม บริการอาหาร ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 15.76 ปรากฏตามกราฟที่ 5 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 5 : อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(3) โครงสร้างเศรษฐกิจ

ภาคเกษตรมีสัดส่วนโครงสร้างฯ เป็นร้อยละ 18.20 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และภาคนอกเกษตร มีสัดส่วนโครงสร้าง ฯ คิดเป็นร้อยละ 81.80 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมกลุ่มจังหวัด เมื่อคิดเป็นรายสาขาพบว่า สาขาการผลิตอุตสาหกรรม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 22.61 รองลงมาเป็นสาขา

เกษตร การป่าไม้ และการประมง มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 18.20 ส่วนสาขาที่มีสัดส่วนโครงสร้างฯ น้อยที่สุด คือ สาขากิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 27 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 27 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ณ ราคาประจำปี

สาขา	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			ร้อยละที่เพิ่ม/ลด	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคเกษตร	**98,956**	**93,860**	**89,580**	**-4.56**	**18.20**
1. เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	98,956	93,860	89,580	-4.56	18.20
ภาคนอกเกษตร	**356,923**	**382,146**	**402,621**	**5.36**	**81.80**
2. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	3,389	3,746	3,656	-2.41	0.74
3. การผลิตอุตสาหกรรม	94,417	100,969	111,276	10.21	22.61
4. การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ	8,787	9,207	9,628	4.58	1.96
5. การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1,519	1,590	1,914	20.34	0.39
6. การก่อสร้าง	20,770	22,551	21,915	-2.82	4.45
7. การขายส่งและขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	57,709	63,663	67,654	6.27	13.75
8. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	9,562	9,798	10,892	11.18	2.21
9. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	4,514	5,084	6,302	23.97	1.28
10. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	3,472	2,776	3,063	10.34	0.62
11. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	29,525	33,802	35,276	4.36	7.17
12. กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	18,375	19,699	19,876	0.90	4.04
13. กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	333	396	416	5.17	0.08
14. กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	1,258	1,260	1,398	10.95	0.28
15. การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ	27,036	27,908	28,857	3.40	5.86
16. การศึกษา	56,088	58,122	57,648	-0.82	11.71
17. กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	13,921	14,666	15,755	7.43	3.20
18. ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	1,218	1,778	1,756	-1.23	0.36
19. กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	5,030	5,130	5,337	4.03	1.08
ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (ล้านบาท)	**455,879**	**476,006**	**492,202**	**3.40**	**100.00**
ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ต่อคน (บาท)	**78,270**	**81,895**	**84,855**		

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 อันดับแรก เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

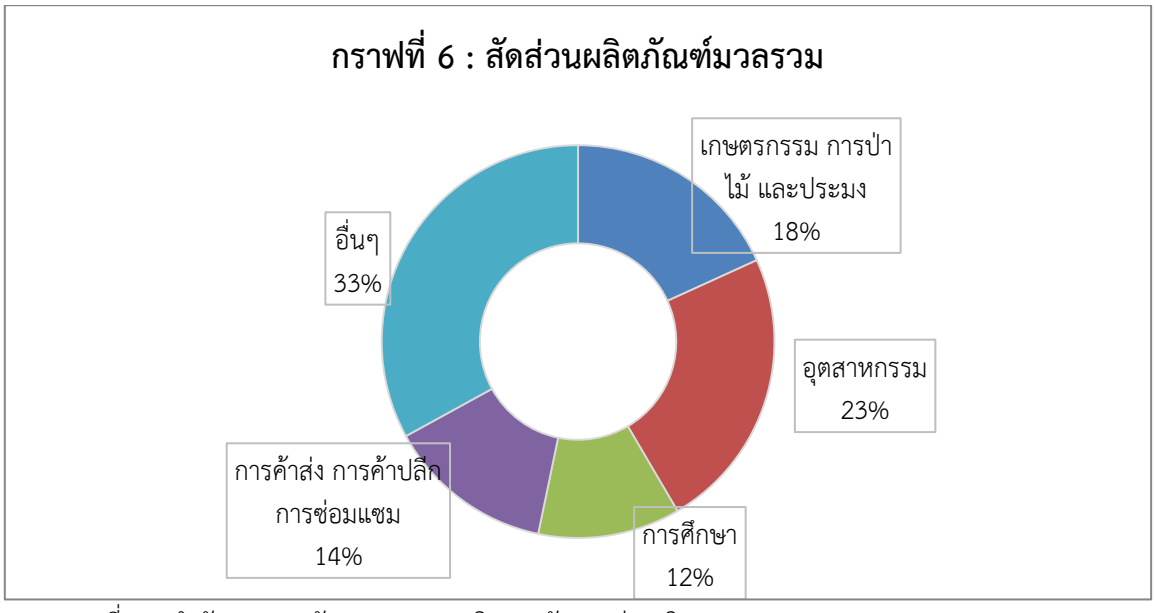
1) การอุตสาหกรรม มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 23

2) เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 18

3) การขายส่ง การขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ (ภาคการค้า) มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 14

4) การศึกษา (ภาคบริการ) มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 12 ปรากฏตามกราฟที่ 6 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 6 : สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) มูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อหัว

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2560 มีมูลค่า 84,855 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 78,270 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 3.61 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้ที่น้อยกว่าเกณฑ์ของภาค ปรากฏตามตารางที่ 28 ข้างท้ายนี้

หากจำแนกเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ จะพบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดที่ 110,301 บาท/คน/ปี แต่ลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 104,975 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 4.83 รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ 67,621 บาท/คน/ปี จังหวัดสุรินทร์ 65,810 บาท/คน/ปี และจังหวัดชัยภูมิ 63,010 บาท/คน/ปี ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ ที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นร้อยละเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ จังหวัดสุรินทร์ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 13

ตารางที่ 28 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1/คน/ปี

ที่	จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปี			เพิ่ม/ลด เปรียบเทียบ พ.ศ. 2558 กับ พ.ศ. 2559	
		ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	บาท	ร้อยละ
1	นครราชสีมา	100,715	104,975	110,301	5,325	5.07
2	ชัยภูมิ	58,571	62,313	63,010	697	1.11
3	บุรีรัมย์	63,195	65,900	67,621	1,721	2.61
4	สุรินทร์	61,797	64,891	65,810	919	1.42
5	กลุ่มจังหวัดฯ	78,270	81,895	84,855	2,960	3.61
6	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	72,810	77,049	80,352	3,304	4.28
7	ประเทศไทย	204,406	215,767	228,398	12,631	5.85

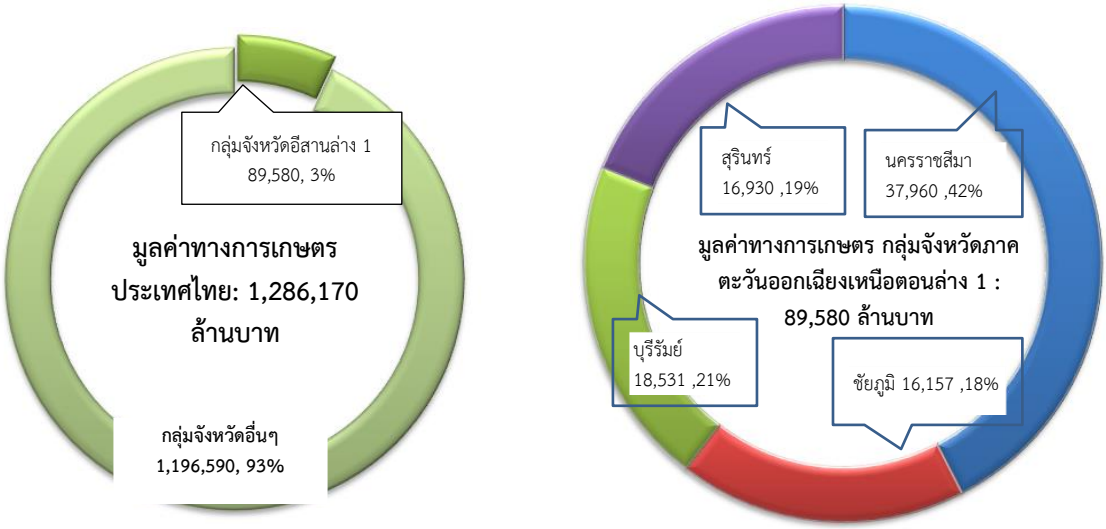
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2.2 ภาคเกษตร

(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตร

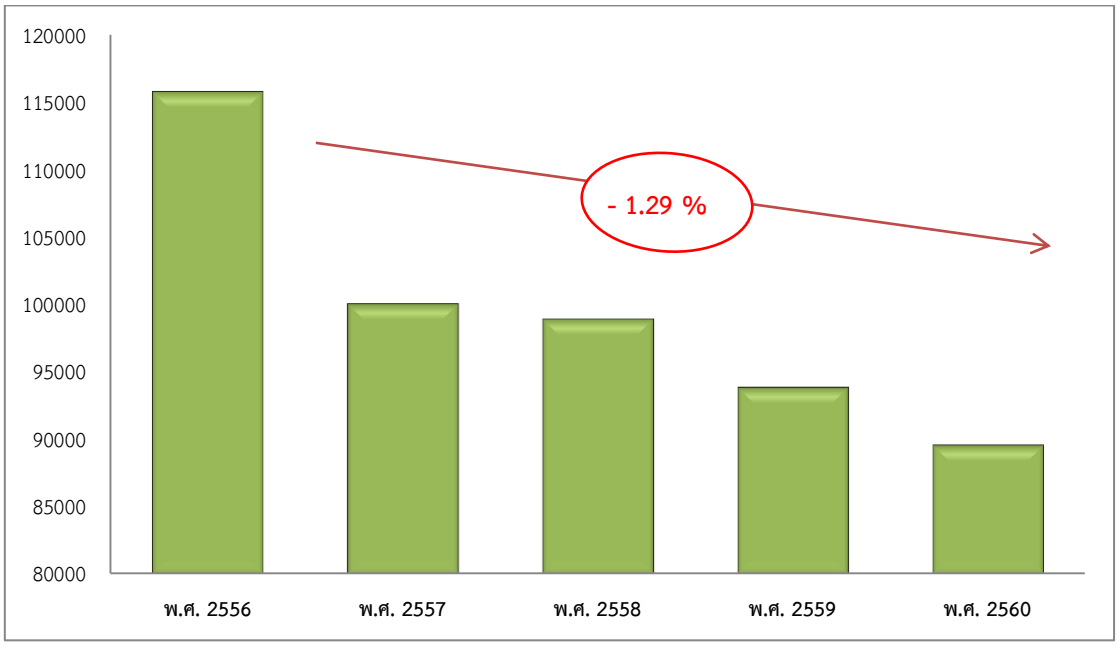
มูลค่าเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2560 ภาคเกษตร จำนวน 89,580 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3 ของมูลค่าทางภาคเกษตรประเทศไทย โดยจังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 42 ปรากฏตามกราฟที่ 7 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 7 สัดส่วนมูลค่าด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดฯ เทียบกับประเทศไทย ปี 2560 (ล้านบาท)

สถานการณ์ทางด้านเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ แม้ว่ามูลค่าทางด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง แต่มีแนวโน้มที่ลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งหาคำนวณการเติบโตเฉลี่ยตลอดช่วงระยะเวลา 5 ปี จะพบว่ามีอัตราการลดลงประมาณ 1.29 % ปรากฏตามกราฟที่ 8 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 8 มูลค่าด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	2556	2557	2558	2559	2560
ภาคเกษตร	115,811	100,067	98,956	93,860	89,580
อัตราการเติบโต ณ ราคาประจำปี		-13.6	-1.11	-5.15	-4.56

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) เนื้อที่การเกษตร ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเนื้อที่การเกษตรจำนวน 20,310,547 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.86 ของเนื้อที่กลุ่มจังหวัดฯ โดยจังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่การเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.91 ของพื้นที่จังหวัด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 68.05 ของพื้นที่จังหวัด เมื่อเทียบกับเนื้อที่การเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ กับเนื้อที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีจำนวน 63,865,821 ล้านไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่การเกษตรคิดเป็นร้อยละ 31.81 ของเนื้อที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 13.73 ของเนื้อที่การเกษตรของประเทศ ปรากฏตามตารางที่ 29 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 29 : เนื้อที่การเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	เนื้อที่การเกษตร (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่การเกษตรต่อเนื้อที่จังหวัด	เปรียบเทียบกับเนื้อที่การเกษตรกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	12,808,728	8,386,293	65.47	41.29
ชัยภูมิ	7,986,429	3,328,122	41.67	16.39
บุรีรัมย์	6,451,178	4,388,667	68.03	21.61
สุรินทร์	5,077,535	4,207,464	82.86	20.72

จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	เนื้อที่การเกษตร (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่การเกษตรต่อเนื้อที่จังหวัด	เปรียบเทียบกับเนื้อที่การเกษตรกลุ่มจังหวัดฯ
กลุ่มจังหวัดฯ	32,323,870	20,310,547	62.83	100
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963	63,865,821	60.52	
ประเทศ	320,696,887	149,026,944.00	46.47	

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย โครงการพัฒนาศักยภาพในการเชื่อมโยงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาในระดับพื้นที่ http://benchmark.moi.go.th

เมื่อแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ทางเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1ปี พ.ศ. 2560 จะพบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการทำนาข้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาคือการทำพืชไร่ คิดเป็นร้อยละ 28 โดยจังหวัดสุรินทร์มีการทำนาข้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.04 ของพื้นที่การเกษตรจังหวัด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 78.54 ของพื้นที่การเกษตรจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบเป็นภาคแล้วพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด โดยเฉพาะมีการทำนาข้าวมากที่สุด จำนวน 42,750,651 ไร่ รองลงมาเป็นพืชไร่ จำนวน 11,948,934 ไร่ ปรากฏตามตารางที่ 30 และกราฟที่ 9 ข้างท้ายนี้ ดังนี้

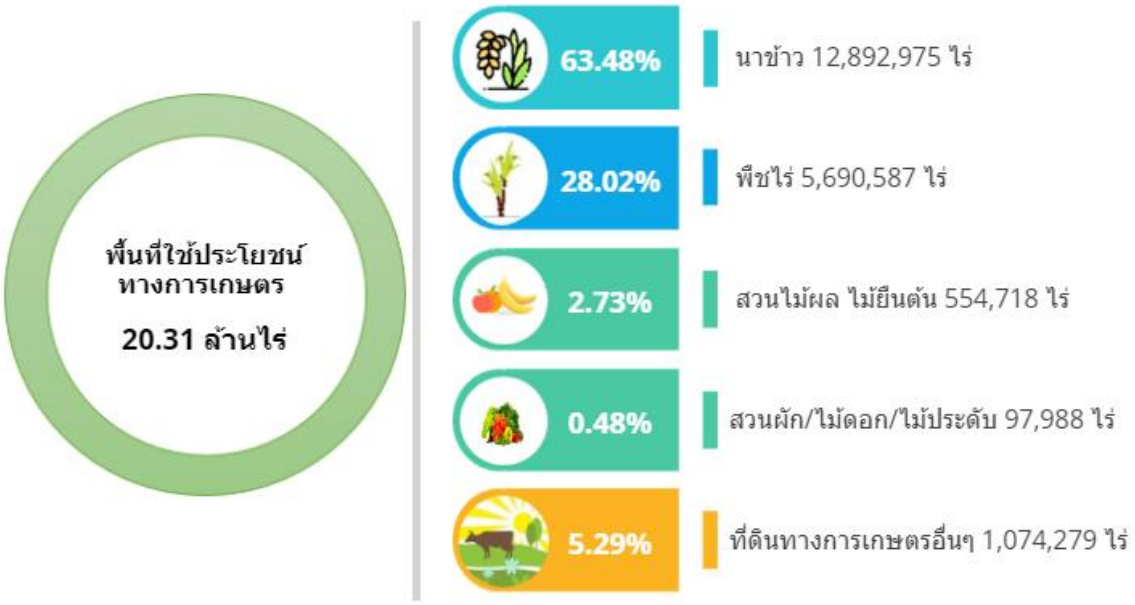
ตารางที่ 30 : พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หน่วย : ไร่

จังหวัด	นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ	ที่ดินทางเกษตรอื่นๆ	รวม
นครราชสีมา	4,083,956	3,755,489	106,326	41,534	398,988	8,386,293
ชัยภูมิ	1,825,911	1,081,267	78,905	19,797	322,242	3,328,122
บุรีรัมย์	3,447,038	478,568	229,419	24,475	209,167	4,388,667
สุรินทร์	3,536,069	375,263	140,068	12,182	143,882	4,207,464
กลุ่มจังหวัด	12,892,975	5,690,587	554,718	97,988	1,074,279	20,310,547
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42,750,651	11,948,934	4,324,426	318,111	4,523,699	63,865,821
ภาคกลาง	7,296,276	5,793,887	2,194,129	359,869	2,379,225	18,023,386
ภาคตะวันออก	2,776,205	3,218,208	5,201,310	108,492	1,576,695	12,880,910
ภาคใต้	933,091	10,373	16,131,014	117,036	1,113,875	18,305,389
ภาคใต้ชายแดน	287,285	0	3,016,729	10,512	132,068	3,446,594
ภาคเหนือ	15,791,278	10,198,893	4,052,947	447,149	2,014,577	32,504,844

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 9 : เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านไร่)

(3) การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง จำนวน 1,137,793 คน เทียบกับจำนวนประชากรของกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวน 6,752,462 คน คิดเป็นร้อยละ 16.85 โดยมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงที่จังหวัดนครราชสีมามากที่สุด จำนวน 397,795 คน คิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรของกลุ่มจังหวัดฯ ที่ร้อยละ 5.89 รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ หากเมื่อเปรียบเทียบเกษตรกรกับประชากรของจังหวัดแล้ว พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีจำนวนเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 21.58 ของประชากรจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 31 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 31 : ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	ประชากร (คน)	อาชีพเกษตรกรรมและประมง (คน)	ร้อยละของจำนวนเกษตรกรเทียบกับประชากร	เปรียบเทียบกับเกษตรกรกับกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	2,631,435	397,795	15.12	5.89
ชัยภูมิ	1,138,193	245,603	21.58	3.64
บุรีรัมย์	1,587,897	267,492	16.85	3.96
สุรินทร์	1,394,937	226,902	16.27	3.36
กลุ่มจังหวัดฯ	**6,752,462**	**1,137,793**	**16.85**	

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปี พ.ศ. 2559

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2561 มีผู้มาขึ้นทะเบียน จำนวน 947,647 ครัวเรือน มากขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน **914,629** ครัวเรือน เมื่อเทียบกับระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 13.03 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรของประเทศ เมื่อพิจารณาจังหวัดในกลุ่มจังหวัดแล้ว พบว่า จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนมากที่สุด ปรากฏตามตารางที่ 32 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 32 : จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 2558 – 2564

หน่วย: ครัวเรือน

จังหวัด	2559	2560	2561	เปรียบเทียบกับกลุ่ม	เปรียบเทียบกับประเทศ
นครราชสีมา	284,681	295,203	307,510	32.45	4.23
ชัยภูมิ	179,957	186,662	192,416	20.30	2.65
บุรีรัมย์	217,563	224,384	232,305	24.51	3.19
สุรินทร์	202,066	208,380	215,416	22.73	2.96
กลุ่มจังหวัด	**884,267**	**914,629**	**947,647**		13.03
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,209,387	3,306,973	3,414,856		46.96
ประเทศ	6,828,666	7,010,191	7,271,759		

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) ชลประทาน

(4.1) พื้นที่ชลประทาน ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีพื้นที่ชลประทาน 2,822,691 ไร่ โดยมาเป็นอันดับที่ 4 จาก 18 กลุ่มจังหวัด และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีพื้นที่ชลประทาน 2,719,881 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.78 ของปีก่อน เมื่อเทียบสัดส่วนภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มจังหวัดอยู่ที่ร้อยละ 37 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่ชลประทานในปี พ.ศ. 2560 ที่จำนวน 1,388,559 ไร่ มากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ และเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 49.19 ของพื้นที่ชลประทานกลุ่มจังหวัด รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 643,865 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.81 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด ตามมาด้วยจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 537,723 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 252,544 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.95 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

เมื่อพิจารณาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 จังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในพื้นที่ยังประสบปัญหากับภัยแล้ง และมีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรม จึงมีการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน จังหวัด กลุ่มจังหวัด และกรมชลประทาน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ผ่านโครงการของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณจากกรมชลประทานด้วย ปรากฏตามตารางที่ 33 และกราฟที่ 10 ข้างท้ายนี้

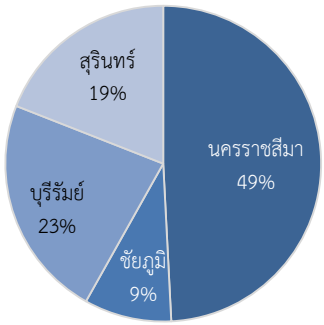
ตารางที่ 33 : แสดงพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

หน่วย : ไร่

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	936,574	1,330,789	1,388,559	7	3	3
ชัยภูมิ	239,636	250,144	252,544	46	43	44
บุรีรัมย์	387,813	624,455	643,865	31	16	16
สุรินทร์	321,209	514,493	537,723	38	25	23
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	429,792			
กลุ่มจังหวัด	**1,885,232**	**2,719,881**	**2,822,691**	**4**	**4**	**4**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6,380,147	7,197,862	7,613,453	3	3	3
สัดส่วนของกลุ่มจังหวัดต่อภาค	30	38	37			

ที่มา : สรุปผลการดำเนินงานโครงการชลประทานประเภทต่างๆ จำแนกตามจังหวัด ตามปีงบประมาณ รายงานข้อมูลสารสนเทศโครงการชลประทาน กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 10 : สัดส่วนพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

หมายเหตุ : วิธีการวัด พื้นที่ชลประทานรวมโครงการฯ ขนาดใหญ่+กลาง+เล็ก+สูบน้ำด้วยไฟฟ้า+แก้มลิง จากการสำรวจในปีที่จัดเก็บข้อมูล ในพื้นที่จังหวัด/ กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

หน่วย = ไร่

พื้นที่ชลประทาน หมายถึง พื้นที่ในเขตโครงการชลประทาน ส่วนที่ได้รับน้ำจากระบบส่งน้ำ และสามารถนำน้ำไปใช้เป็นประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกได้

ความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน ประกอบด้วยความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สูบน้ำด้วยไฟฟ้าและพื้นที่ชลประทานราษฎร์ โดยผลการประเมินความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานประเภทต่างๆ และสัดส่วนความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานต่างๆ ต่อความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานทั้งหมดทั้งในสภาพปัจจุบันและอนาคต ความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานแยกเป็น 3 กลุ่มโครงการ ได้แก่

1) โครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 30,000 ไร่

2) โครงการขนาดกลางที่มีพื้นที่น้อยกว่า 30,000 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็กและโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
3) โครงการชลประทานราษฎร์หรือพื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพในการใช้น้ำจากลำน้ำ

(4.2) สัดส่วนหมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปีของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่น อยู่ลำดับที่ 16 ใน 18 กลุ่มจังหวัด และพบว่า จังหวัดนครราชสีมา แม้ว่าจะมีพื้นที่ชลประทานมากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ แต่ยังมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 35.6 ของปริมาณน้ำที่ต้องการ หรือลำดับที่ 65ของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ที่มีปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 30.96 ของปริมาณน้ำที่ต้องการ หรือลำดับที่ 72 ของประเทศ ดังนั้น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงยังต้องการน้ำเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 34 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 34 : สัดส่วนหมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปี

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	31.17	32.27	35.60	66	65	65
ชัยภูมิ	31.22	20.30	35.72	65	74	64
บุรีรัมย์	29.95	40.46	50.81	67	50	37
สุรินทร์	29.47	35.55	30.96	68	56	72
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	48.40			
กลุ่มจังหวัด	**30.51**	**33.02**	**38.38**	**16**	**17**	**16**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32.95	34.88	42.10	5	6	5

ที่มา : แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

(5) ผลผลิตหลักของภาคเกษตร

(5.1) **สถานการณ์ด้านพืชของประเทศ** ข้อมูลจากนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 2561 ขยายตัวร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำหลักบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้เกษตรกรในหลายพื้นที่สามารถเพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้ตามปกติ ประกอบกับในช่วงฤดูฝนมีปริมาณน้ำเหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืช รวมถึงการดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม การจัดหาแหล่งน้ำ และการใช้พันธุ์ที่ดี ส่งผลให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกและเพิ่มการดูแลเอาใจใส่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การผลิตบางส่วนยังคงได้รับความเสียหายจากปัญหาน้ำท่วมและภาวะแห้งแล้งในบางพื้นที่ แต่ในภาพรวมไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตในสาขาพืชมากนัก

สำหรับผลผลิตพืชที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ทุเรียน มังคุด และเงาะ โดย**ข้าวนาปรัง**มีผลลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่มีมากกว่าปีที่ผ่านมา และปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติอยู่ในเกณฑ์ดี ทำ

ให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกข้าวได้สองรอบตามปกติ ประกอบกับราคาข้าวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่นาที่เคยปล่อยว่าง **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกแทนพืชอื่น เช่น อ้อยโรงงานและมันสำปะหลัง **อ้อยโรงงาน** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนโยบายภาครัฐสนับสนุนให้เกษตรกรปลุกอ้อย ทำให้เกษตรกรมีการใช้ท่อนพันธุ์ดีและมีการดูแลเอาใจใส่ที่ดี รวมทั้งปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเติบโต ส่งผลให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น สับปะรดโรงงาน มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากปี 2553 – 2559 ราคาสับปะรดอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ประกอบกับปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น **ยางพารา** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากปี 2553 – 2555 ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกยางพาราแทนพื้นที่พืชไร่ ไม้ผล พื้นที่นา และพื้นที่โค่นต้นยางที่มีอายุมาก ประกอบกับเนื้อที่กรีดได้ส่วนใหญ่เป็นต้นยางพาราที่อยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง **ปาล์มน้ำมัน** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับช่วง 1 – 2 ปีที่ผ่านมา มีปริมาณน้ำฝนและสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ทำให้ต้นปาล์มมีความสมบูรณ์และมีจำนวนทะลายเพิ่มขึ้น **ลำไย** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นลำไยที่ปลูกในปี 2558 เริ่มให้ผลผลิตในปีนี้ ประกอบกับสภาพอากาศเหมาะสม มีปริมาณน้ำเพียงพอ และเกษตรกรบำรุงดูแลรักษาต้นลำไยเป็นอย่างดี ทำให้ต้นลำไยออกดอกติดผลมากกว่าปีที่ผ่านมา **ทุเรียน** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุเรียนที่ปลูกในปี 2556 เริ่มให้ผลผลิต และสภาพอากาศเอื้ออำนวย ทำให้ทุเรียนออกดอกและติดผลดี ประกอบกับราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรมีการบำรุงดูแลรักษามากขึ้น ส่งผลให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มสูงขึ้น และ **เงาะ** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรดูแลรักษาดี เพื่อทำให้ต้นเงาะมีความสมบูรณ์ รวมทั้งสภาพอากาศเอื้ออำนวย

ปริมาณผลผลิตที่ลดลง ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และมังคุด โดย**ข้าวนาปี** ลดลงเนื่องจากบางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบภัยแล้งในช่วงต้นฤดูปลูก และฝนทิ้งช่วงในระยะข้าวออกรวง ทำให้เมล็ดข้าวลีบไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ข้าวนาปีบางส่วนได้รับความเสียหาย **มันสำปะหลัง** ผลผลิตลดลงเนื่องจากเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลง ซึ่งเป็นผลจากราคามันสำปะหลังปีที่ผ่านมาตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบกับบางพื้นที่มีฝนตกชุกและน้ำท่วมขัง ทำให้หัวมันสำปะหลังบางส่วนเน่าเสีย และ**มังคุด** ผลผลิตลดลง เนื่องจากต้นมังคุดมีการพักต้นเพื่อสะสมอาหารจากการให้ผลผลิตมากเมื่อปีที่แล้ว ประกอบกับสภาพอากาศที่แปรปรวน ฝนตกต่อเนื่อง ส่งผลให้ต้นมังคุดแตกใบอ่อนแทนการออกดอก

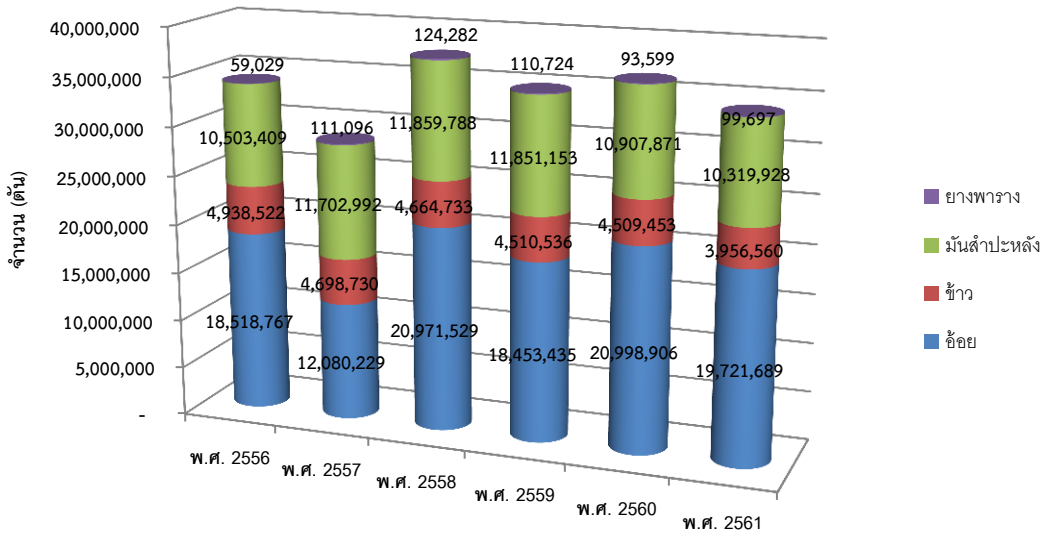
สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2561 ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ลำไย ทุเรียน มังคุด โดย**ข้าว**ที่ราคาเพิ่มขึ้นเนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยมีคำสั่งซื้อข้าวเข้ามามากขึ้น รวมทั้งมีการส่งมอบข้าวตามสัญญาซื้อขายกับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกปรับตัวสูงขึ้น **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** มีราคมเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ขยายตัวขึ้น รวมทั้งการดำเนินมาตรการรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคา **มันสำปะหลัง** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตลดลงไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะโรงงานแป้งมันและลานมัน ประกอบกับภาคเอกชนมีการกำหนดราคาส่งออกมันเส้นขั้นต่ำ ทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้น **ลำไย** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตลำไยนอกฤดูกาลเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาราคาตกต่ำในช่วงฤดูกาลปกติที่มีผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดกระจุกตัว **ทุเรียนและมังคุด** ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยลดลง ได้แก่ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางแผ่นดิบ ปาล์มน้ำมัน และเงาะ โดย **อ้อยโรงงาน** ราคาลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงานในประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลง เนื่องจากปริมาณผลผิตน้ำตาลในตลาดโลกเพิ่มขึ้นจากประเทศผู้ผลิตสำคัญ เช่น บราซิล อินเดีย และจีน **สับปะรดโรงงาน** มีราคาลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการของตลาด **ยางแผ่นดิบ** มีราคาลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นจากพื้นที่เปิดกรีดยางใหม่ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณสต็อกยางในประเทศของไทยยังอยู่ในระดับสูง **ปาล์มน้ำมัน** มีราคาลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันออกมาสู่ตลาดมาก ส่งผลให้สต็อกน้ำมันปาล์มยังคงมีปริมาณสูงกว่าสต็อกเพื่อความมั่นคงที่ประเมินไว้ ประกอบกับราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีทิศทางลดลง **เงาะ** มีราคาลดลง เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก

(5.2) ผลผลิตหลักด้านพืชของกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ผลผลิตของ 4 พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศ พบว่าในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีผลผลิตอ้อยมากที่สุด รองลงมาคือ มันสำปะหลัง และข้าว (ข้าวหอมมะลิและข้าวทั่วไป) ตามลำดับ ผลผลิตพืชทั้งข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย ลดลงจากปี 2560 มีมันสำปะหลังที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นปรากฏตามกราฟที่ 11 ข้างท้ายนี้

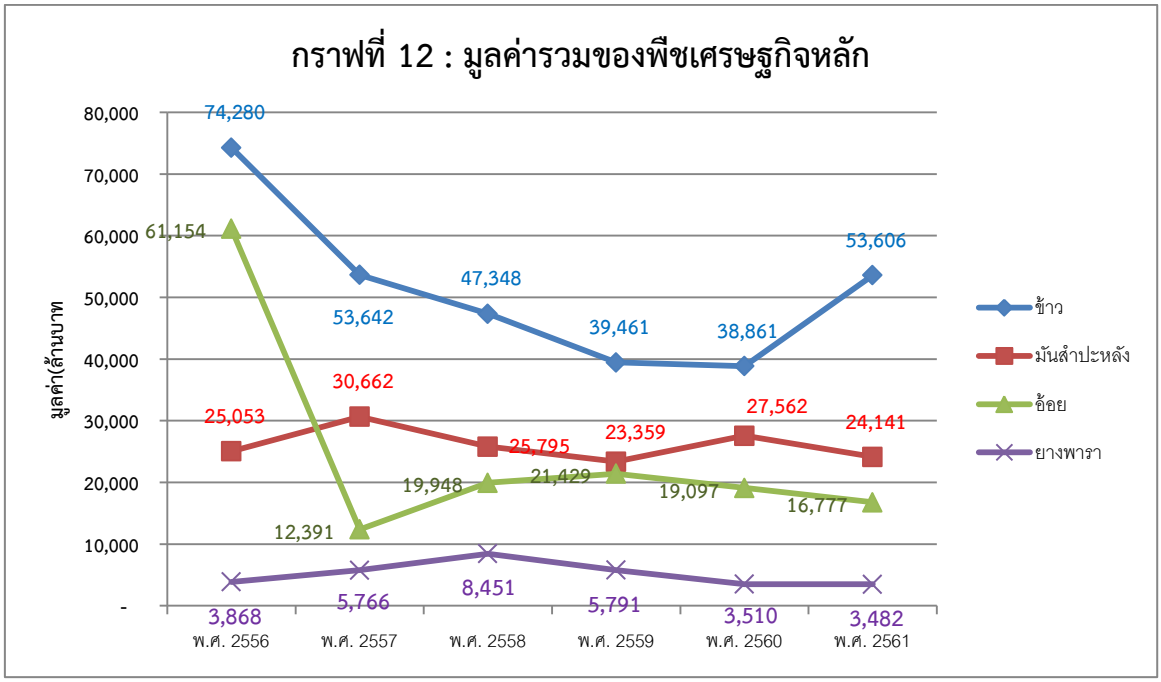
กราฟที่ 11 : จำนวนผลผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก (ตัน)

ข้อมูลจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่ารวมของพืชแต่ละชนิด ในปี พ.ศ. 2561 พบว่ามูลค่ารวมของข้าว (รวมข้าวหอมมะลิและข้าวทั่วไป) เป็นพืชที่มีมูลค่ารวมสูงที่สุด และเริ่มปรับตัวขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 โดยปีนี้มีมูลค่ารวมอยู่ที่ 53,606 ล้านบาท รองลงมาเป็นมันสำปะหลัง มีมูลค่ารวมลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่ที่ 27,562

ล้านบาท เป็น 24,141 ล้านบาท อ้อย มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 สำหรับยางพารามีมูลค่ารวมลดลงจากปีก่อนหน้า ปรากฏตามกราฟที่ 12 ข้างท้ายนี้

ข้อมูลจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ข้าวหอมมะลิ ในปี พ.ศ. 2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 9,387,813 ไร่ มีปริมาณผลผลิตรวม 3,256,928 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 3,561,797 ตัน แต่เนื่องจากราคา เพิ่มขึ้นสูงเป็น 14,625 บาท/ตัน จากปีก่อนที่มีราคา 9,232 บาท/ตัน ทำให้มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน 633,872 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 675,601 ราย ส่งผลให้มูลค่าของข้าวหอมมะลิเพิ่มขึ้นเป็น 46,760 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาข้าวตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิมีจำนวนน้อยลง ส่งผลทำให้การปลูกข้าวน้อยลงและปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปทำเกษตรอื่นๆ เพื่อความเหมาะสมตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ให้ปรับเปลี่ยนที่นาไม่เหมาะสมไปทำเกษตรอื่นๆ จนเมื่อปี พ.ศ. 2561 ราคาข้าวหอมมะลิต่อตันสูงขึ้น เกษตรกรเริ่มกลับมาทำนาเช่นเดิม แต่ยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่มาก ผลผลิตจึงยังน้อยกว่าปีก่อน ปรากฏตามตารางที่ 35 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 35 : ข้อมูลข้าวหอมมะลิ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	9,338,447	9,550,700	9,376,234	9,072,259	9,387,813
ผลผลิต(ตัน)	3,512,130	3,707,169	3,663,985	3,561,797	3,256,928

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	1,608.79	1,597	1,556	1,616	1,482
ราคา/ตัน(บาท)	12,420.83	10,634.24	10,064	9,232	14,625
มูลค่า (ล้านบาท)	40,600	37,766	31,261	30,244	46,760
จำนวนเกษตรกร (ราย)	1,075,457	1,065,953	1,014,542	633,872	675,601

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ข้าวทั่วไป (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ) ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 699,632 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 947,656 ตัน เนื่องจากจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกลดลง ทำให้กำลังการผลิตลดลงตามไปด้วย ส่งผลให้ข้าวทั่วไปมีมูลค่ารวม 6,771 ล้านบาท แม้ว่ากับราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีราคา 9,895.78 บาท เป็น 9,937.50 บาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าข้าวขึ้นอยู่กับพื้นที่เพาะปลูก และจำนวนเกษตรกร ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลิต ประกอบกับราคาผลิตมีราคาดี ก็จะยิ่งส่งผลให้มูลค่าการค่าข้าวดีขึ้นตาม แต่หากว่าราคาของข้าวทั่วไปยังไม่ปรับตัวขึ้น เกษตรกรอาจจะหันไปทำการเกษตรอื่นที่ได้ราคาผลผลิตที่ดีกว่า ปรากฏตามตารางที่ 36 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 36 : แสดงข้อมูลข้าวทั่วไป (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ)

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	2,523,921	2,112,521	1,847,923	1,878,163	1,616,183
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	1,186,600	957,564	846,551	947,656	699,632
ผลผลิต (กก./ไร่)	450.39	447	463.25	465.25	434.75
ราคา (ตัน/บาท)	10,991.25	10,007	10,419.25	9,895.78	9,937.50
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	13,042	9,582	8,200	8,617	6,771
จำนวนเกษตรกร (ราย)	193,810	199,576	206,251	206,039	194,317

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

มันสำปะหลัง มันสำปะหลัง ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 10,319,928 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 10,907,871 ตัน เนื่องจากจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกลดลง แม้ว่าราคาเฉลี่ยปรับตัวขึ้นเป็น 2,380 บาท/ตัน จากปีก่อนหน้าที่มีราคาเฉลี่ย 2,265.5 บาท/ตัน ส่งผลให้มูลค่าของมันสำปะหลังลดลงตามปริมาณการผลิต โดยมีมูลค่าที่ 24,140.81 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 27,561.62 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จะเห็นได้ว่ามันสำปะหลังยังเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมเพาะปลูก แม้ว่าราคาจะผันผวนอยู่ตลอด เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังสามารถเข้าสู่กระบวนการแปรรูปได้ทั้งหมด โดยแปรรูปเป็น มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ เป็นต้น แต่จากการเผชิญโรคระบาดของมันสำปะหลังอาจทำให้ปริมาณของผลผลิตที่สามารถขายได้มีจำนวนน้อยลง ซึ่งจะส่งต่อมูลค่ารวมของมันสำปะหลัง ปรากฏตามตารางที่ 37 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 37 : ข้อมูลมันสำปะหลัง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	2,997,781	3,072,504	2,935,143	2,737,024	2,603,964
ผลผลิต(ตัน)	11,702,992	11,859,788	11,851,153	10,907,871	10,319,928
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	3,681.75	3,804.25	3,805	4,024.83	2,957.45
ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	2,405.00	2,175	1,987.50	2,265.50	2,380.00
มูลค่า (ล้านบาท)	30,662	25,795	23,359.48	27,561.62	24,140.81
จำนวนเกษตรกร (ราย)	159,213	165,689	167,438	153,360	143,978

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

อ้อย ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 19,721,689 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 20,998,906 ตัน เนื่องจากจำนวนเกษตรกรที่ปลูกและเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลง และจากราคาผลผลิตที่ตกต่ำ โดยมีแนวโน้นลดลงทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนปี พ.ศ. 2561 ซึ่งมีราคาอยู่ที่ 885 บาทต่อตัน ทำให้มูลค่ารวมลดลงจากปีก่อนหน้าจาก 19,097 ล้านบาท ลดเหลือ 16,777 ล้านบาท แม้ว่าจะมีนโยบายการส่งเสริมให้ปลูกอ้อยในพื้นที่นาไม่เหมาะสม หากแต่จำนวนผู้ปลูกไม่เพิ่มขึ้นและราคาผลผลิตที่ตกต่ำก็ไม่สามารถกระตุ้นให้มีมูลค่ารวมสูงขึ้นได้ ปรากฏตามตารางที่ 38 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 38 : แสดงข้อมูลอ้อย

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	1,813,913	1,840,991	1,898,726	1,803,088	1,752,343
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	1,673,766	1,789,076	1,876,562	1,777,143	1,690,420
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	12,080,229	20,971,529	18,453,435	20,998,906	19,721,689
ผลผลิต (กก./ไร่)	11,809.50	11,270	11,901	11,453.25	7,996.38
ราคา/ตัน (บาท)	1,025.75	951.20	962.50	910	885
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	12,391	19,948	21,429	19,097	16,777
จำนวนเกษตรกร (ราย)	93,882	90,433	93,951	94,443	89,801

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

อ้อยโรงงาน ในปี พ.ศ. 2561 กลุ่มจังหวัดฯ มีโรงงานอ้อย จำนวน 7 แห่ง (เฉพาะที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดยังไม่รวมกับโรงงานที่เกษตรกรนำผลผลิตไปยังนอกพื้นที่) กำลังการผลิตอยู่ที่ 185,000 ตัน/วัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีกำลังการผลิตอยู่ที่ 180,000 ตัน/วัน และจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนโรงงานมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ รองลงมาคือจังหวัดชัยภูมิ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จำนวนโรงงานอ้อยมีเท่าเดิม กำลังการผลิตปรับตัวขึ้นมาไม่มาก โดยกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้น มาจากโรงงานรวมเกษตรกรอุตสาหกรรม จังหวัดชัยภูมิ และที่มีกำลังการผลิตมากอยู่ที่บริษัท อุตสาหกรรมอ่างเวียน จำกัด และโรงงานน้ำตาล ครบุรี จำกัด (มหาชน) จังหวัดนครราชสีมา ตามตารางที่ 39 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 39 : แสดงข้อมูลจำนวนโรงงาน และกำลังการผลิต

หน่วย : ตัน/วัน

โรงงานอ้อย	พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560		พ.ศ.2561	
	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต
กลุ่มจังหวัด ฯ	7	174,000	7	180,000	7	174,000	7	180,000	7	185,000
นครราชสีมา	3	87,000	3	99,000	3	87,000	3	99,000	3	99,000
1.บริษัท น้ำตาล ครบุรี จำกัด (มหาชน)	1	23,000	1	35,000	1	23,000	1	35,000	1	35,000
2.บริษัท อุตสาหกรรม โคราช จำกัด	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000
3.บริษัท อุตสาหกรรม อ่างเวียน จำกัด	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000
ชัยภูมิ	2	42,000	2	42,000	2	42,000	2	42,000	2	53,000
1. โรงงานรวม เกษตรกร อุตสาหกรรม	1	27,000	1	27,000	1	27,000	1	27,000	1	38,000
2. โรงงาน น้ำตาลระยอง บ้านเขาดิน	1	15,000	1	15,000	1	15,000	1	15,000	1	15,000
บุรีรัมย์	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000
1. บริษัท โรงงานน้ำตาล บุรีรัมย์ จำกัด	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000
สุรินทร์	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000
1.โรงงานน้ำตาล สุรินทร์	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ยางพารา ในปี พ.ศ. 2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 99,697 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 92,990 ตัน เนื่องจากเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกจากปีก่อนหน้า 641,837 ไร่ เป็น 696,459 ไร่ และราคาผลผลิตที่ปรับตัวขึ้นจากปีก่อนหน้า 34,445 บาท/ตัน เป็น 35,653 บาท/ตัน จึงส่งผลให้มีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 3,482 ล้านบาท เป็น 3,489 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2557 – 2561 ราคายางพาราตกต่ำ เกษตรกรไม่คุ้มค่ากับการกรีดยางพารา จึงทำให้มีผลผลิตลดลง ส่งผลต่อมูลค่ารวมจึงลดลงไปด้วย ตามตารางที่ 40 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 40 : แสดงข้อมูลยางพารา

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	655,211	661,556	724,116	641,837	696,459
เนื้อที่กรีดยาง (ไร่)	406,043	403,520	448,384	412,195	472,181
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	111,096	124,282	110,724	92,990	99,697
ผลผลิต (กก./ไร่)	270	337	240	171.16	207.88
ราคา (บาท/ตัน)	52,660	53,070	53,263	34,445	35,653
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	5,766	8,451	5,791	3,482	3,489
จำนวนเกษตรกร (ราย)	45,768	41,295	45,898	47,411	46,451

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(5.3) สถานการณ์ด้านปศุสัตว์ระดับประเทศ ข้อมูลจากนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 25601 ขยายตัวร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญทุกชนิดเพิ่มขึ้น ได้แก่ สุกร โคเนื้อ ไข่ไก่ และน้ำนมดิบ ซึ่งเป็นผลจากการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน มีการเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยให้สัตว์เติบโตได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับผลิต**ไก่เนื้อ** เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการขยายการผลิตรองรับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ โดยการผลิตเนื้อไก่ของไทย มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า ทำให้มีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในตลาดหลักทั้งญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และอาเซียน ขณะที่ความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาเนื้อไก่ที่ยังคงต่ำกว่าเนื้อสัตว์ประเภทอื่น **ผลผลิตสุกร** เพิ่มขึ้นจากความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่องของตลาดภายในประเทศ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี มีการป้องกันโรคระบาดในสุกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อัตราการรอดของสุกรเพิ่มขึ้น แม้ว่าเกษตรกรยางส่วนจะลดปริมาณการผลิตลงจากปัญหาผลผลิตสุกรล้นตลาดซึ่งเป็นปัญหาสะสมจากปี 2560 แต่ปริมาณผลผลิตโดยรวมยังเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา **การผลิตโคเนื้อ** มีการขยายการผลิตโคมีชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีผลผลิตโคเนื้อเพิ่มขึ้น ส่วน**ผลผลิตไข่ไก่** เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ แม้จะมีมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ โดยให้เกษตรกรรายใหญ่ปลดแม่ไก่ไข่ยืนกรงอายุไม่เกิน 72 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณผลผลิตไข่ไก่ในตลาด แต่ผลผลิตไข่ไก่ในปี 2561 ยังคงเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา **น้ำนมดิบ** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการผลิต มีการคัดทิ้งแม่โคที่ไม่สมบูรณ์และให้น้ำนมน้อย ส่งผลให้อัตราการให้น้ำนมต่อแม่ต่อปีเพิ่มขึ้น

ด้านราคา ในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2561 สินค้าปศุสัตว์ส่วนใหญ่ที่มีราคาเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560 ได้แก่ ไก่เนื้อ สุกร และโคเนื้อ เนื่องจากผลผลิตที่ออกสู่ ตลาดเพิ่มขึ้น แม้จะมีความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่องทั้งปี แต่ผลผลิตยังคงมีมาก ทั้งนี้ ในช่วงครึ่งแรกของปี 2561 ภาครัฐได้มีมาตรการให้ลดปริมาณการผลิตสินค้าปศุสัตว์ โดยปลดระวางแม่พันธุ์สุกร นำสุกรชำแหละเข้าห้องเย็น รวมทั้งมีมาตรการกระตุ้นการบริโภคสุกรหัน โคเนื้อ และไก่เนื้อ ซึ่งทำให้ราคาสินค้าปศุสัตว์ในช่วงครึ่งหลังของปีปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงครึ่งแรกของปี แต่ราคาเฉลี่ยทั้งปียังคงต่ำกว่าปี 2560 สำหรับไข่ไก่และน้ำนมดิบ มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรได้รับแรงจูงใจจากเกณฑ์การรับซื้อน้ำนมดิบที่ขึ้นอยู่กับคุณภาพ ส่วนราคาไข่ไก่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่

ด้านการส่งออก ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2561 ปริมาณและมูลค่าส่งออกสินค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2560 โดยส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ขยายตัวทั้งเนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อไก่ปรุงแต่ง เนื่องจากความต้องการบริโภคของตลาดหลักที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศอาเซียน และสหภาพยุโรป เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ มีการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญเพิ่มขึ้น ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮ่องกง สปป.ลาว เมียนมา และมาเลเซีย แม้ว่าจะเกิดการระบาดของโรคไข้อหิวาต์แอฟริกันในสุกร (African Swine Fever: ASF) ในจีน แต่ไม่ส่งผลต่อการผลิตและการส่งออกของไทย เนื่องจากเกษตรกรมีการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด สำหรับสุกรมีชีวิต มีการส่งออกไปยังประเทศเพื่อบ้านโดยเฉพาะกัมพูชาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องผ่านการค้าชายแดนตั้งแต่ช่วงกลางปี 2560 ไข่ไก่ มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเร่งระบายผลผลิตไข่ไก่ส่วนเกินไปยังตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ฮ่องกง และสิงคโปร์ โดยความร่วมมือของผู้ส่งออกรายใหญ่ตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ของปี 2561 สำหรับการส่งออกนมและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงค์โปร์ ยังมีความต้องการนมและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

(5.4) จำนวนปศุสัตว์ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2561

มีสัดส่วนปริมาณสัดส่วนการเลี้ยงกระบือ โคนม และโคเนื้อที่สูงต่อจำนวนของทั้งประเทศสูงที่สุด ในบรรดาปศุสัตว์ที่เลี้ยงในกลุ่มจังหวัดทั้งหมด จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์มาเป็นแหล่งในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นหลัก จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งในการเลี้ยงโคนมหลัก และจังหวัดสุรินทร์เป็นแหล่งในการเลี้ยงกระบือเป็นหลัก ตามตารางที่ 41 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 41 : จำนวนปศุสัตว์ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2561

หน่วย : ตัว

	โคเนื้อ	โคนม	กระบือ	สุกร	ไก่	เป็ด	แพะ	แกะ	รวม
ประเทศไทย	5,445,117	623,427	1,181,023	10,587,303	453,989,219	29,529,631	719,872	55,820	502,131,412
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,655,382	189,272	865,643	1,976,672	97,738,104	6,458,303	62,935	2,463	109,948,774
กลุ่มจังหวัดอีสาน ล่าง 1	**877,590**	**132,135**	**266,698**	**791,317**	**58,747,612**	**2,486,678**	**44,584**	**1,443**	**63,348,057**

	โคเนื้อ	โคนม	กระบือ	สุกร	ไก่	เป็ด	แพะ	แกะ	รวม
กลุ่มจังหวัดต่อประเทศ	16.12	21.19	22.58	7.47	12.94	8.42	6.19	2.59	
กลุ่มจังหวัดต่อภาค	33.05	69.81	30.81	40.03	60.11	38.50	70.84	58.59	
นครราชสีมา	290,802	121,049	47,732	295,287	36,257,719	881,023	35,055	916	37,929,583
บุรีรัมย์	230,436	5,342	95,935	161,077	11,789,222	286,456	3,896	111	12,572,475
สุรินทร์	283,396	1,010	113,026	62,026	3,477,367	384,134	282	58	4,321,299
ชัยภูมิ	72,956	4,734	10,005	272,927	7,223,304	935,065	5,351	358	8,524,700

ที่มา : ข้อมูลจากกลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

โคเนื้อ ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 142,851 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน 137,182 คน ทำให้มีจำนวนโคเนื้อ 879,672 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีโคเนื้อ 758,976 ตัว เนื่องจากกลุ่มจังหวัดได้มีโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ประกอบกับมีนโยบายปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปทำการเกษตรอื่น อีกทั้งราคาเฉลี่ยโคมีชีวิต ส่งผลให้มูลค่ารวมเพิ่มขึ้นไปด้วย โดย มีมูลค่ารวมอยู่ที่ 29,298,180,000 บาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละจะลดลงจากปีก่อนหน้าแล้วก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 ราคาเฉลี่ยโคมีชีวิตปรับเพิ่มขึ้นทุกปี มูลค่ารวมขึ้นอยู่กับเกษตรกรเป็นหลัก หากมีจำนวนเกษตรกรมากขึ้น จำนวนโคมากขึ้น ทำให้มีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่จำนวนฟาร์มมาตรฐานมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏตามตารางที่ 42 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 42 : แสดงข้อมูลโคเนื้อ

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	0	1	1	1	1
จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง (ตัว)	685,042	684,957	651,907	758,975	879,672
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	125,819	130,744	125,620	137,182	142,851
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	265	285	293	285	283
ราคาเฉลี่ยโคมีชีวิต (บาท/ตัว)	25,750	30,350	31,150	32,500	32,500
มูลค่ารวม (บาท) (โคมีชีวิต)	18,033,840,000	20,770,699,000	20,325,637,800	25,220,510,000	29,298,180,000
จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	58	52	55	55	55

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโคเนื้อที่มากที่สุดในประเทศ 5 อันดับแรก จากข้อมูลของกลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ ข้อมูลปี 2561 จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 290,802 ตัว ยังคงเป็นอันดับที่หนึ่งจากปีก่อน รองลงมาเป็นจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 283,393 ตัว จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดศรีษะเกษ ตามลำดับ แม้ว่าจังหวัดนครราชสีมาจะมีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อไม่อยู่ใน 5 อันดับแรก แต่มีจำนวนโคเนื้อมากที่สุด

เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่มากที่สุดในประเทศ ทำให้มีพื้นที่ในการทำการเกษตรและปศุสัตว์มาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับ 1 แทนที่จังหวัดสุรินทร์ และมีจำนวนโคเนื้อเพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับที่ 3 จากปีก่อนที่อยู่อันดับที่ 5 ตามตารางที่ 43 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 43 : ห้าอันดับเกี่ยวกับโคเนื้อ

5 อันดับแรกที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (ราย)		5 อันดับแรกที่มีโคเนื้อมากที่สุด (ตัว)	
1. อุบลราชธานี	58,899	1. นครราชสีมา	245,126
2. สุรินทร์	55,110	2. สุรินทร์	241,069
3. ศรีษะเกษ	52,354	3. กาญจนบุรี	219,618
4. ร้อยเอ็ด	49,589	4. ศรีษะเกษ	205,130
5. บุรีรัมย์	38,679	5. อุบลราชธานี	203,729

ที่มา กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

โคนม ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณโคนม จำนวน 132,029 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีโคนม จำนวน 121,858 ตัว และมีจำนวนฟาร์มโคนมมาตรฐานเพิ่มขึ้นเป็น 175 แห่ง ทำให้มีปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็น 3,964,760,136 กิโลกรัม ประกอบกับราคาเฉลี่ยของน้ำมนดิบค่อนข้างสม่ำเสมอ ส่งผลต่อมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 48,273.73 ล้านบาท เป็น 71,388.67 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2557 – 2561 จะเห็นได้ว่า จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนโคนมมากขึ้น ส่งผลต่อปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้มีจำนวนมาก มูลค่ารวมสูงขึ้นแปรผันตามปริมาณน้ำนม ประกอบกับราคาเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี คาดว่ามูลค่ารวมมีแนวโน้มจะสูงขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 44 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 44 : แสดงข้อมูลโคนม

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	3	501	54	146	175
จำนวนโคนมที่เลี้ยง (ตัว)	82,184	86,456	108,355	121,858	132,029
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	2,792	2,701	3,493	3,952	4,052
ปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้ทั้งปี (กก.)	162,791,272	146,653,872	1,772,548,613	2,698,128,272	3,964,760,136
ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	17	18.45	18.21	18.20	18.80
มูลค่ารวม (บาท)	2,782,353,353	2,658,098,671	31,555,911,420	48,273,732,000	71,388,674,088

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโคนมที่มากที่สุดในประเทศ 5 อันดับแรก จากข้อมูลของกลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ ข้อมูลปี 2561 จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนโคนมมากที่สุด จำนวน 121,049 ตัว รองลงมาเป็นจังหวัดสระบุรี จำนวน 100,457 ตัว จังหวัดลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดราชบุรี ตามลำดับ สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรใน 5 อันดับแรก ยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโคนมากที่สุด ทำให้เห็นได้ชัดว่า เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลี้ยงโคนมเป็นจำนวนมาก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมในการทำปศุสัตว์ ตามตารางที่ 45 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 45 : ห้าอันดับเกี่ยวกับโคนม

5 อันดับแรกที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคนมมากที่สุด (ราย)		5 อันดับแรกที่มีโคนมมากที่สุด (ตัว)	
1. นครราชสีมา	3,741	1. นครราชสีมา	121,049
2. สระบุรี	2,543	2. สระบุรี	100,457
3. ลพบุรี	2,046	3. ลพบุรี	70,192
4. ราชบุรี	1,586	4. เชียงใหม่	49,796
5. เชียงใหม่	1,100	5. ราชบุรี	36,956

ที่มา กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

กระบือ ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือ จำนวน 51,553 คน ปริมาณกระบือ 266,940 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีกระบือ จำนวน 234,588 ตัว ด้วยปริมาณกระบือที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ทำให้มูลค่ารวมเพิ่มขึ้น จากปีก่อนที่มีมูลค่า 8,749 ล้านบาท เป็น 9,960 ล้านบาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้วตกต่ำจากปีก่อนที่มีราคา 293 บาท/กิโลกรัม คงเหลือเป็น 290 บาท/กิโลกรัม และราคากระบือมีชีวิตยังมีราคาเฉลี่ยเท่าเดิม 38,000 บาท/ตัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2557 – 2561 จะเห็นได้ว่า จำนวนกระบือปรับตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้เลี้ยงกระบือ ราคารับซื้อกระบือมีชีวิตมีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปรับตัวลงเล็กน้อยเมื่อปี พ.ศ. 2560 แต่มูลค่ารวมยังคงสูงขึ้นตามจำนวนกระบือ ดังนั้น ในอนาคตมีแนวโน้มว่ากระบือจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แต่ต้องทำให้ราคาเฉลี่ยเนื้อที่ชำแหละมีราคาสูงขึ้นซึ่งอาจจะมีผลมาจากที่กลุ่มจังหวัดฯ ยังไม่มีฟาร์มมาตรฐานรับรอง ปรากฏตามตารางที่ 46 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 46 : แสดงข้อมูลกระบือ

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	-	-	-	-	-
จำนวนกระบือที่เลี้ยง (ตัว)	171,414	186,601	184,710	234,588	266,940
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	42,550	45,099	45,621	50,427	51,553
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	1,100	1,180	303	293	290
ราคาเฉลี่ยกระบือมีชีวิต (บาท/ตัว)	34,000	37,125	40,000	38,000	38,000

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
มูลค่ารวม (บาท) (กระบือมีชีวิต)	5,270,836,000	6,364,395,500	6,787,946,000	8,749,380,000	9,960,817,000
จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	59	53	55	61	60

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

แพะ ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแพะที่เลี้ยง 45,485 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 35,138 ตัว เนื่องจากจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการเลี้ยงแพะของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยมีผู้เลี้ยง จำนวน 1,428 คน จากปีก่อน จำนวน 1,127 คน ความต้องการทางตลาดมีมากแต่ผลผลิตยังน้อยอยู่ ทำให้ราคาแพะเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี พ.ศ. 2561 พุ่งขึ้นถึง 13,300 บาท/ตัว มูลค่ารวม 198,807,924 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่ารวม 147,609,600 บาท

ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จะเห็นได้ว่า ปริมาณแพะและจำนวนเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งราคาปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ในปี พ.ศ. 2561 ทำให้มูลค่าแพะรวมเพิ่มขึ้น คาดว่ามีแนวโน้มเกษตรกรที่เลี้ยงจะเพิ่มขึ้นตามปัจจัยที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ควรจะส่งเสริมด้านมาตรฐานฟาร์มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ ปรากฏตามตารางที่ 47 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 47 : แสดงข้อมูลแพะ

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	-	1	1	1	-
จำนวนแพะที่เลี้ยง (ตัว)	13,305	14,502	16,127	35,138	45,485
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	363	424	458	1,127	1,428
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	295	325	332.5	1,210	800
ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,189	2,430	2,695	12,300	13,300
มูลค่ารวม (ราคาเฉลี่ย/ตัว x จำนวนแพะ) (บาท)	30,488,700	36,329,040	48,217,640	147,609,600	198,807,924

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

แกะ ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแกะที่เลี้ยง 1,489 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 1,387 ตัว แม้ว่าราคาเนื้อแกะที่ชำแหละแล้วจะลดลง เหลือกิโลกรัมละ 221 บาท จากปีก่อนราคากิโลกรัมละ 315 บาท แต่ราคาแกะมีชีวิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตัวละ 2,440 บาท เพิ่มขึ้นเป็นตัวละ 2,838 บาท ทำให้มูลค่ารวมของปี 2561 อยู่ที่ 4,129,825 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีมูลค่า 3,456,560 บาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเฉลี่ยเนื้อแกะที่ชำแหละเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำอาชีพเลี้ยงแกะ เมื่อเกษตรกรเห็นว่าราคาดีขึ้นก็จะเลี้ยงมากขึ้น แต่เมื่อผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมีจำนวนมาก ก็จะทำให้ในปีถัดไปราคาลดลงเช่นกัน เป็นไปได้ว่าควรต้องศึกษาความต้องการของตลาดเพื่อไม่ให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินไปจนส่งผลต่อราคา ปรากฏตามตารางที่ 48 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 48 : แสดงข้อมูลแกะ

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	1	1	1	1	1
จำนวนแกะที่เลี้ยง (ตัว)	741	880	722	1,387	1,489
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	70	38	50	55	71
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว(บาท/กก.)	413	310	335	315	221
ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,943	2,378	2,468	2,440	2,838
มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว xจำนวนแกะ) บาท	1,659,990	2,302,880	1,822,320	3,456,560	4,129,825

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 ฟาร์มมาตรฐานของปศุสัตว์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่เป็นลำดับที่ 8 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 7.99 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่สัดส่วนมีถึงร้อยละ 21.54 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอันดับที่ 2 จาก 6 ภาค) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มจังหวัดอื่นๆ มีฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP เพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พบว่า จังหวัดนครราชสีมามีฟาร์ม GAP มากที่สุด โดยมากเป็นอันดับที่ 10 ของประเทศ รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ ชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์มีจำนวนน้อยที่สุด ตามตารางที่ 49 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 49 : แสดงจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP

หน่วย : ฟาร์ม

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	411.00	403.00	403.00	9	9	10
ชัยภูมิ	120.00	122.00	125.00	38	41	41
บุรีรัมย์	205.00	206.00	219.00	28	27	27
สุรินทร์	22.00	21.00	21.00	63	63	64
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	208.00			
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	758.00	752.00	768.00	8	8	8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,524.00	3,491.00	9,612.00	2	2	2

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
สัดส่วนของกลุ่มจังหวัดต่อภาค (ร้อยละ)	21.51	21.54	7.99			

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมประมง และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

- มาตรฐานของฟาร์ม หมายถึง มาตรฐานทั่วไปตามหลักการปฏิบัติที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หรือ Good Agricultural Practices (GAP) คือ วิธีปฏิบัติว่าด้วยองค์ประกอบของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะของผู้บริโภค
- ฟาร์มมาตรฐานในกรณีนี้ ครอบคลุมถึง ฟาร์มปศุสัตว์ทุกชนิด และฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด

(6) สหกรณ์การเกษตรและสมาชิก

จำนวนสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวน 326 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 852,801 คน โดยจังหวัดนครราชสีมามากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ปรากฏตามตารางที่ 50 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 50 : แสดงจำนวนสหกรณ์การเกษตรและสมาชิก

จังหวัด	สหกรณ์(แห่ง)	สมาชิก (คน)	สัดส่วนจำนวนสหกรณ์ในกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	99	305,627.00	30.37
ชัยภูมิ	63	159,927.00	19.33
บุรีรัมย์	88	200,000.00	26.99
สุรินทร์	76	187,247.00	23.31
กลุ่มจังหวัด	326	852,801.00	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,274	2,941,538.00	

ที่มา กรมส่งเสริมสหกรณ์/ข้อมูลสารสนเทศสหกรณ์/สถิติสหกรณ์ ณ ปีปัจจุบัน ปี 60

(7) รายได้/หนี้สิน ของเกษตรกร

7.1 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ในปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 20,811 บาทต่อครัวเรือน น้อยกว่าปีก่อนหน้าที่มีรายได้อยู่ที่ 32,515 บาทต่อครัวเรือน เป็นลำดับที่ 15 จาก 18 กลุ่มจังหวัด เมื่อพิจารณาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีรายได้ต่ำสุด และเป็นลำดับที่ 67 จาก 76 จังหวัด จังหวัดชัยภูมิมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด โดยอยู่ที่ 30,439 บาทต่อครัวเรือน เมื่อพิจารณาระหว่างปี พ.ศ. 2558 -2560 มีแนวโน้มที่รายได้สดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือนลดลงอย่างต่อเนื่อง ปรากฏตามตารางที่ 51 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 51 : แสดงรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	62,532	27,545	27,207	32	58	59
ชัยภูมิ	21,688	41,569	30,439	71	38	55
บุรีรัมย์	29,178	28,475	10,397	63	57	71
สุรินทร์	49,600	32,469	15,201	47	52	67
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	**40,750.00**	**32,515.00**	**20,811.00**	**15**	**13**	**15**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31,556.00	28,291.00	33,254.00	5	5	5
ประเทศ	-	-	71,617			

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน หมายถึง ผลรวมของรายได้เงินสดสุทธิเกษตรและรายได้เงินสดสุทธินอกเกษตร

7.2. สัดส่วนปริมาณเงินกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มจังหวัดมีการกู้ยืมสูง ในปี พ.ศ. 2560 มีสัดส่วนการกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร ร้อยละ 5.81 เป็นลำดับที่ 15 จาก 18 กลุ่มจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบจังหวัดในกลุ่มจังหวัดพบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีสัดส่วนการกู้ยืมมากที่สุด ถึงร้อยละ 11.23 จังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.03 ซึ่งทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดยังมีสัดส่วนที่เกินกว่าค่ากลางของประเทศ เมื่อพิจารณาระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่ามีสัดส่วนการกู้ยืมเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า มีรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตรน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายภายในครัวเรือน เกษตรกรจึงต้องกู้ยืมเงิน ปรากฏตามตารางที่ 52 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 52 : แสดงสัดส่วนปริมาณเงินกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	1.77	3.04	4.03	33	43	56
ชัยภูมิ	6.74	2.74	4.19	71	35	57
บุรีรัมย์	3.58	3.87	11.23	60	50	70
สุรินทร์	2.00	3.16	8.55	37	46	68
กลุ่มจังหวัดภาค	**2.83**	**3.16**	**5.81**	**15**	**13**	**15**

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1						
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.45	4.00	3.61	5	5	5
ประเทศ	-	-	1.82			

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : *สัดส่วนปริมาณเงินให้กู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร (ลดลง) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน วิเคราะห์สัดส่วนปริมาณเงินให้กู้ยืมจากสถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตรต่างๆ เปรียบเทียบกับรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

7.3. สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อการเกษตร ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนหนี้เสียน้อย เป็นลำดับที่ 5 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ซึ่งทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีสัดส่วนที่น้อยกว่าค่ากลางของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ได้ลำดับที่ 9 จาก 76 ประเทศ รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการชำระหนี้อย่างสม่ำเสมอ ปรากฏตามตารางที่ 53 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 53 : แสดงสัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อการเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	2.46	2.5	2.13	27	20	9
ชัยภูมิ	2.14	2.05	2.17	21	8	12
บุรีรัมย์	2.07	2.25	2.37	17	15	20
สุรินทร์	2.46	2.52	3	27	21	30
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	2.32	2.38	2.43	5	4	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.32	2.40	2.33	1	2	1
ประเทศ	-	-	4.21			

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : * สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืม (NPLs/ Loan) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) หรือ หนี้เสีย หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ คือ ลูกหนี้เงินกู้ของสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน ธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาล บริษัทเงินทุน ซึ่งลูกหนี้เหล่านี้ไม่สามารถจะชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนให้สถาบันการเงินเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป การพิจารณาว่าลูกหนี้รายใดจะเป็น NPL หรือไม่ จะพิจารณาดูเป็นรายบัญชี และนับเฉพาะบัญชีที่ผิดนัดเกิน 3 เดือนขึ้นไป

ผลิตภัณฑ์ไหม ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีจำนวน 28,715 ราย ลดลงจากปีก่อนที่มีจำนวน 37,828 ราย แต่มีพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีพื้นที่ ฯ จำนวน 20,956 ไร่ เป็นจำนวน 23,306 ไร่ เนื่องจากจำนวนเกษตรกรลดลง จึงทำให้ผลผลิตเส้นไหมมีจำนวนลดลงตามกำลังการผลิต จากปีก่อนที่มีจำนวน 141,586 กิโลกรัม เป็น 123,967 กิโลกรัม ประกอบกับราคารับซื้อเส้นไหมปรับตัวลงจากปีก่อนที่มีราคา 1,640 บาท/กิโลกรัม เป็น 1,637.50 บาท/กิโลกรัม ทำมูลค่าผลผลิตเส้นไหมลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 209,489,200 บาท เป็น 171,659,400 บาท ปรากฏตามตารางที่ 54 แนบท้ายนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จะเห็นได้ว่า ราคาเส้นไหมเฉลี่ยมีผลต่อเกษตรกร เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2560 ที่เกษตรกรมีจำนวนมากขึ้น และเป็นไปตามจำนวนผู้ผลิตไหมหรือผลิตภัณฑ์ไหม หากมีจำนวนมากก็จะมีตลาดที่รอรับผลผลิตจากเส้นไหม มีความต้องการสูงก็จะส่งผลต่อมูลค่าผลผลิตเส้นไหมด้วย

ตารางที่ 54 : แสดงข้อมูลพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและรายได้จากเส้นไหม

รายการ	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
พื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ไร่)	20,517.20	16,780	19,414	20,956	23,306
เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ราย)	30,249	64,817	32,350	37,828	28,715
ผู้ผลิตผ้าไหมและหรือผลิตภัณฑ์ไหม (ราย)	25,391	25,381	19,181	20,872	23,856
ผลผลิตเส้นไหม (กก./ปี)	203,848	208,029	134,676	141,586	123,967
ราคาเส้นไหมเฉลี่ย (บาท/กก.)	1,250	1,600	1,550	1,640	1,637.50
มูลค่าผลผลิตเส้นไหมรวม (บาท)	288,218,600	256,368,800	191,126,300	209,489,200	171,659,400

ที่มา : ข้อมูลจากการรายงานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

สำหรับรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ฯ ในปี พ.ศ.2561 มี 7,241.77 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 6,975.58 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.33 เนื่องจากยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมในพื้นที่จังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ ปรากฏตามตารางที่ 55 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 55 : ข้อมูลค่าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงานในอดีต ปีงบประมาณ พ.ศ. (ล้านบาท)						ร้อยละที่เพิ่มขึ้น	
	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2560	2561
กลุ่มจังหวัดฯ	**4,961.77**	**4,374.22**	**5,592.74**	**6,504.80**	**6,975.58**	**7,241.77**	**5.7**	**5.33**
นครราชสีมา	3,535.55	2,853.91	3,624.99	4,291.53	4,424.02	**4,563.70**	3.09	3.16
ชัยภูมิ	506.98	597.52	758.32	769.93	770.34	**770.35**	0.05	0.00
บุรีรัมย์	416.16	404.27	506.97	576.77	577.00	**582.66**	0.04	0.98
สุรินทร์	503.08	518.52	702.46	866.57	1,104.22	**1,325.06**	27.42	20.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ปี พ.ศ. 2561 ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับตรานกยูงพระราชทานเพิ่มขึ้นจากปีก่อน กลุ่มจังหวัดฯ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ในพื้นที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ได้ให้ความสำคัญของการผลิต ผลิตภัณฑ์ไหมให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 56 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 56 : ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดที่ได้รับดวงตรานกยูงพระราชทาน

ตรานกยูงพระราชทาน (ดวง)	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1				
	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
นกยูงสีทอง(ดวง)	2,890	4,286	1,636	2,282	2,158
นกยูงสีน้ำเงิน(ดวง)	34,888	22,170	19,582	25,687	21,393
นกยูงสีเขียว(ดวง)	82	370	125	125	126
นกยูงเงิน (ดวง)	7,328	25,336	1,574	750	9,814
รวม (ดวง)	**45,188**	**52,162**	**22,917**	**28,844**	**33,491**

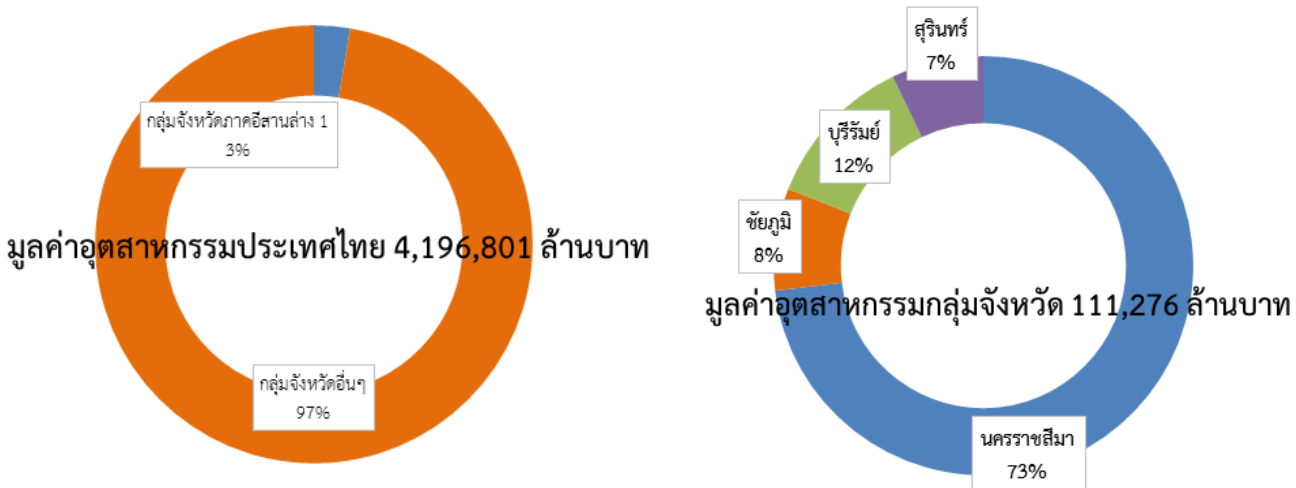
ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพะเกียรติฯในกลุ่มจังหวัดฯ

1.2.3 ด้านอุตสาหกรรม/วิสาหกิจ

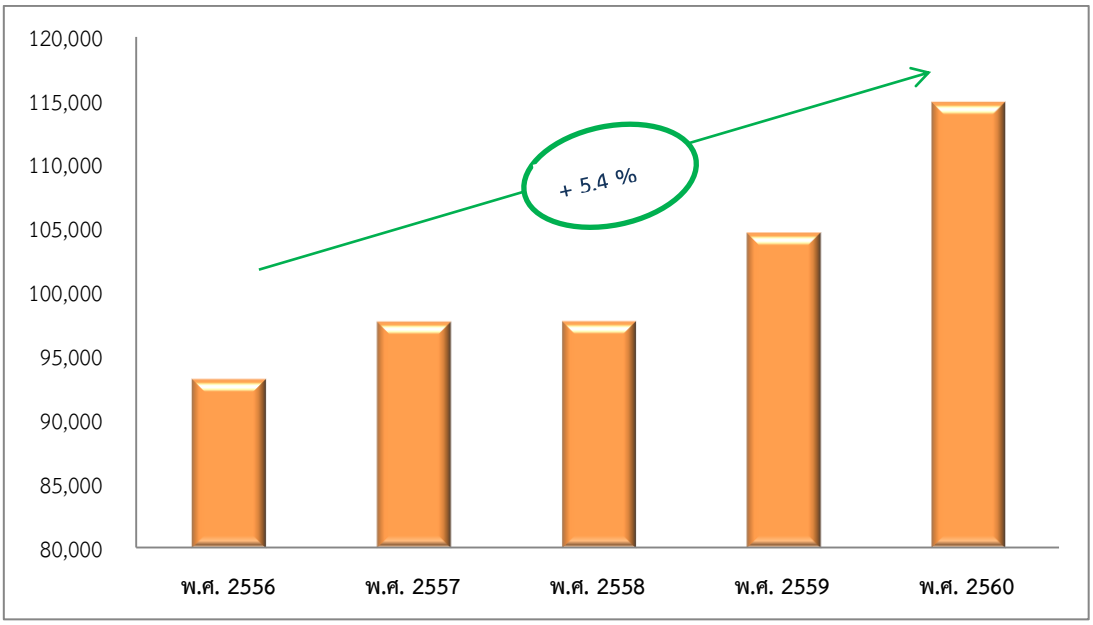
(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ฯ ภาคอุตสาหกรรม (สาขาการผลิตอุตสาหกรรม และสาขาการทำเมืองแร่และเหมืองหิน) ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่ารวม 114,932 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 9.76 เฉพาะสาขาการผลิตอุตสาหกรรม อยู่ที่ 111,276 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดฯ (จังหวัดนครราชสีมา 81,342 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ 8,752 ล้านบาท จังหวัดบุรีรัมย์ 13,270 ล้านบาท และจังหวัดสุรินทร์ 7,913 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 100,969 ล้านบาท (จังหวัดนครราชสีมา 72,962 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ 8,767 ล้านบาท จังหวัดบุรีรัมย์ 12,183 ล้านบาท และจังหวัดสุรินทร์ 7,056 ล้านบาท) ปรากฏตามกราฟที่ 13 และ 14 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 13 : แสดงสัดส่วนมูลค่าด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กราฟที่ 14 : แสดงมูลค่าด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

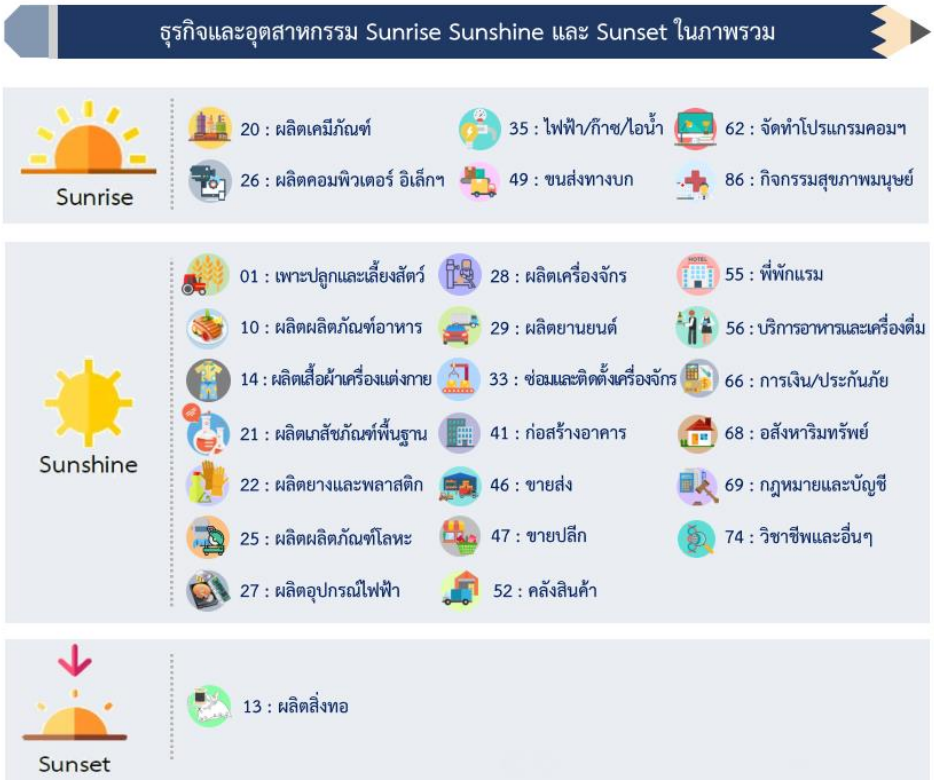

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	2556	2557	2558	2559	2560
ภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่	93,306	97,780	97,805	104,715	114,932
อัตราการเติบโต		4.79	0.03	7.06	9.76

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) แนวโน้มการลงทุนภาคอุตสาหกรรม

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน ได้ทำการศึกษาและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจและอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญหรือรายได้หลักประมาณ 10 – 20 ธุรกิจ/อุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาค โดยมีภาพรวมของธุรกิจ ดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

(ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร)

กิจกรรมที่มีแนวโน้มที่ดี ได้แก่

การผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐานและการผลิตสูตรตำรับทางเภสัชกรรม

เป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโต ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้แนวโน้มการใช้เภสัชภัณฑ์มีแนวโน้มสูงขึ้นตามมาด้วย นอกจากนี้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีแผนขยายโรงพยาบาลภายใน เช่น โครงการขยายตัวของโรงพยาบาลนางรอง บุรีรัมย์ และโครงการขยายตัวของโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจการผลิตเภสัชภัณฑ์พื้นฐานและผลิตสูตรตำรับทางเภสัชกรรมมีโอกาสขยายธุรกิจ และอีกหนึ่งธุรกิจที่สามารถพบได้คือ โรงงานผลิตยาสมุนไพรซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดอำนาจเจริญ อย่างไรก็ตามการปรับขึ้นของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ประกอบกับการนำเข้าเภสัชภัณฑ์จากต่างประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า จึงทำให้ผู้ประกอบการเกิดการแข่งขันทางด้านราคาขึ้นเช่นกัน

การก่อสร้างอาคาร

มีแนวโน้มเติบโตที่ดี เนื่องจากจังหวัดในพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมาและอุบลราชธานี ถูกตั้งเป้าหมายให้เป็นเมืองศูนย์กลางของภาคอีสาน ประกอบด้วยจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ถูกตั้งให้เป็นเมืองเศรษฐกิจคู่ขนาน การตั้งเป้าหมายดังกล่าวส่งผลให้ปริมาณการลงทุนภายในพื้นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2561 จังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ ติด 1 ใน 10 ของจังหวัดที่ได้รับการออกใบอนุญาต

ก่อสร้างที่อยู่อาศัยประเภทแนวราบและประเภทอาคารชุดมากที่สุดของประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่มีรายได้และขยายธุรกิจต่อไปได้ อย่างไรก็ตามมีผู้ประกอบการในพื้นที่จำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านราคา ราคาวัสดุก่อสร้างที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ถูกปรับขึ้นเช่นกัน ทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนสูงขึ้น นอกจากนี้ยังขาดแคลนแรงงานเป็ฯอีกปัจจัยฉุดรั้งความสำคัญของธุรกิจนี้

การขนส่งทางบก

มีแนวโน้มปรับตัวไปในทางที่ดี เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ถูกตั้งเป้าหมายให้เป็นเมืองศูนย์กลางและเมืองเศรษฐกิจคู่ขนาน ส่งผลให้มีการพัฒนาระบบการขนส่งทางบกภายในพื้นที่ต่างๆ เช่น รถไฟทางคู่สายชุมทางมากะเบา – ชุมทางจิระ และสายชุมทางจิระ-ขอนแก่น รถไฟความเร็วสูงกรุงเทพ – หนองคาย ประกอบกับหน่วยงานรัฐบาลมีโครงการสร้างทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดศรีสะเกษและสุรินทร์ ด้วยปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ทำให้การขนส่งสะดวกสบายยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสร้างรายได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรง รวมทั้งการขยายตัวของผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ Grab ส่งผลให้เกิดการแย่งชิงลูกค้าภายในพื้นที่กับผู้ประกอบการท้องถิ่น

กิจกรรมด้านสุขภาพของมนุษย์ มีแนวโน้มขยายตัวสูง เนื่องจากปริมาณผู้ต้องการใช้บริการมีจำนวนมาก แต่พื้นที่รองรับไม่เพียงพอ ปัญหานี้จึงสะท้อนไปถึงโครงการขยายโรงพยาบาล จังหวัดบุรีรัมย์ต้องการยกระดับให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ฉุดรั้งแนวคิดนี้คือจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ

อุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้ามีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้น สะท้อนได้จากยอดการผลิตไฟฟ้าที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปริมาณการผลิตไฟฟ้ามีปัจจัยสนับสนุนมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและพัฒนาโครงสร้างเมืองต่างๆ เช่น อัตราการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยและการขยายตัวของโรงงาน อีกทั้งการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความต้องการกำลังไฟฟ้ามีมากขึ้นในอนาคต

การผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

มีแนวโน้มดีขึ้น สะท้อนได้จากยอดส่งออกของเสื้อผ้านักกีฬาแบรนด์เนมไปยังประเทศแถบอเมริกา ยุโรป และเอเชีย เพิ่มขึ้น ประกอบกับการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ส่งผลให้ความต้องการผลิตเสื้อผ้ามากขึ้น รวมทั้งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคนี้ จึงมีความต้องการเครื่องแต่งกายของนักศึกษาจำนวนมาก อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมนี้ประสบปัญหาการแข่งขันด้านราคากับผู้ผลิตต่างประเทศ โดยเฉพาะกัมพูชา ประเทศบังคลาเทศ ประเทศศรีลังกา และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีการจ้างแรงงานขั้นต่ำที่ถูกกว่าประเทศไทย

การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร

อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารค่อนข้างหลากหลาย เช่น การผลิตน้ำตาลจากอ้อย การสีข้าว และการผลิตแป้งมันสำปะหลัง มีแนวโน้มเติบโตที่ดี เพราะมีความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันที่สูง เนื่องจากมีผู้ประกอบการรายใหญ่อยู่ในพื้นที่จำนวนมาก

การขายปลีก (ยกเว้น ยานยนต์และจักรยานยนต์)

มีแนวโน้นปรับตัวดีขึ้น จากการสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในพื้นที่และพัฒนาโครงสร้างต่างๆ เช่น การเพิ่มเที่ยวบินจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบกับการพัฒนาจังหวัดพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางและเมืองเศรษฐกิจคู่ขนาน ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มเดินทางมาในพื้นที่สูงขึ้น เปิดโอกาสสร้างรายได้ให้กับธุรกิจการขายปลีก ยกเว้น ยานยนต์และจักรยานยนต์ อย่างไรก็ตามกำลังซื้อจากภาคเกษตรซึ่งเป็นหนึ่งในอาชีพหลักของคนในพื้นที่ยังไม่สูงมากนัก เนื่องจากราคาที่ตกต่ำของสินค้าการเกษตรบางประเภท ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยและระมัดระวังการใช้จ่ายมาขึ้น นอกจากนี้การขยายสาขาของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่และธุรกิจแฟรนไชส์ ส่งผลต่อผู้ประกอบการร้านค้าขายปลีกท้องถิ่น

กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

ขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ตามความต้องการที่อยู่อาศัยที่ยังมีอยู่ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการซื้อบ้านใกล้สถาบันการศึกษาหรือใกล้กับห้างสรรพสินค้า อีกทั้งบริเวณตามแนวมอเตอร์เวย์เป็นอีกที่มีคนให้ความสนใจ เช่น จังหวัดนครราชสีมามีแผนลงทุนสร้างคอนมิเนียม อาคารพาณิชย์ โครงการบ้านจัดสรร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดนครราชสีมาติดอันดับ 1 ใน 10 ของจังหวัดที่ได้รับใบอนุญาตจัดสรรที่ดินสูงสุดในประเทศ อย่างไรก็ตามราคาประเมินที่ดินเฉลี่ยทั้งพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างถูกคาดการณ์ว่าจะปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.84 ราคาที่ดินสูงขึ้นเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับผู้ประกอบการ

ที่พักแรม

มีแนวโน้มขยายตัวเล็กน้อย จากกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำโขง เช่น การท่องเที่ยวบริเวณแก่งคันสูงในจังหวัดอำนาจเจริญและอุทยานแห่งชาติผลแต้มของจังหวัดอุบลราชธานี และการส่งเสริมจากรัฐบาลในเรื่องของการท่องเที่ยวเมืองรอง ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผลให้ความต้องการขยายพื้นที่ที่พักแรมมีแนวโน้มสูงขึ้น เพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามโครงการพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองศูนย์กลางหรือสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรองส่งผลต่อการแข่งขันของธุรกิจในพื้นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

กิจกรรมที่มีแนวโน้มทรงตัว ได้แก่

การขายส่ง (ยกเว้น ยานยนต์และจักรยานยนต์)

การขายส่ง ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทรงตัว เนื่องจากราคาที่ตกต่ำของสินค้าการเกษตรบางประเภท เช่น ราคายางพาราที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และอ้อยจากการที่ผลผลิตเกินความต้องการของตลาด อย่างไรก็ตาม ในปี 2561 การผลิตเสื้อผ้ากีฬาแบรนด์เนมเพื่อขายและส่งออกไปยังประเทศแถบอเมริกา ยุโรป และเอเชีย ปรับตัวดีขึ้น และการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ส่งผลให้มีความต้องการซื้อเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ การล่าสัตว์และกิจกรรมบริการที่เกี่ยวข้อง

ยังทรงตัว โดยการเกษตรที่สำคัญในบริเวณนี้มีความหลากหลาย เช่น การทำนา การปลูกมันสำปะหลัง การปลูกอ้อย การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปลูกยางพารา แต่ราคาผลผลิตปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจากผลผลิตที่มีปริมาณมากเกินความต้องการ อีกทั้งการแข่งขันด้านราคากับต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาอุทกภัยบ่อยครั้ง ส่งผลให้เกษตรกรสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรและมีรายได้น้อบลงตามมาด้วย

ที่มา : การวิเคราะห์/วิจัยธุรกิจและอุตสาหกรรม ในแต่ละภูมิภาค ครึ่งปีหลัง 2561 และแนวโน้ม โดยศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน

กลุ่มจังหวัด ฯ คาดว่า แนวโน้มการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการสินค้า OTOP ทุกตำบลทั่วประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัด ฯ ดีขึ้นอย่างแน่นอน

(3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

จากข้อมูลของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ ในปี พ.ศ.2561 พบว่า กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนโรงงานทุกประเภทและเงินทุน สรุปได้ ดังนี้

- โรงงานทุกประเภท รวม 11,992 โรงงาน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี จำนวน 11,947 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 0.37 (เพิ่มขึ้น 45 โรงงาน)
- ด้านจำนวนเงินทุนในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนเงินลงทุนรวมทั้งกลุ่มจังหวัด จำนวน 263,455 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี 257,251 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.35 (เพิ่มขึ้น 6,204 ล้านบาท)

จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ และมีจำนวนมากเกินครึ่งหนึ่งของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด ฯ และมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนมากขึ้นเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดฯ เป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ต้องการพึ่งพาเมืองในการเลือกทำเลที่ตั้ง เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรม

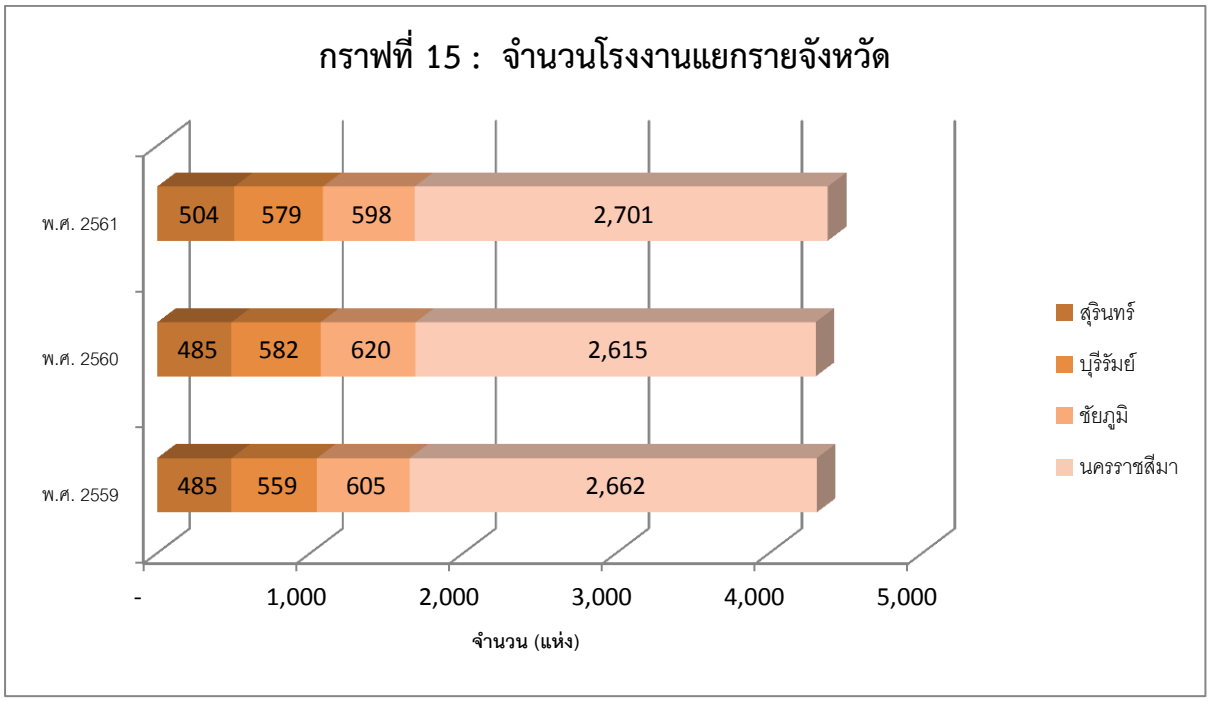
เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมใน 3 ช่วงปี ระหว่างปี พ.ศ.2559 – 2561 แล้ว จังหวัดในกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น แม้ว่าในปี พ.ศ. 2560 จะลดน้อยลงตามสภาวะเศรษฐกิจที่มีการย้ายฐานการผลิต แต่ในปี พ.ศ. 2561 นักลงทุนเริ่มกลับมามีความเชื่อมั่นและหันกลับมาลงทุนในกลุ่มจังหวัดนี้เพิ่มขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 57 และกราฟที่ 15 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 57 : แสดงข้อมูลสถิติสะสมจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535

จังหวัด	โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1							
	ปี พ.ศ.2559		ปี พ.ศ.2560		ปี พ.ศ.2561		ปี 2561 เพิ่มขึ้น/ลดจากปีก่อน	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
จังหวัดนครราชสีมา	7,734	182,619	7,513	188,075	7,542	192,259	29	4,184
จังหวัดชัยภูมิ	1,565	26,402	1,567	26,516	1,579	26,481	12	-35
จังหวัดบุรีรัมย์	1,665	24,523	1,687	25,303	1,689	26,057	2	754

จังหวัด	โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1							
	ปี พ.ศ.2559		ปี พ.ศ.2560		ปี พ.ศ.2561		ปี 2561 เพิ่มขึ้น/ลดจากปีก่อน	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
จังหวัดสุรินทร์	1,172	17,299	1,180	17,357	1,182	18,658	2	1,301
รวม	12,136	250,843	11,947	257,251	11,992	263,455	45	6,204

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลธุรกิจอุตสาหกรรม ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโรงงานอุตสาหกรรม ปี 2561

(4) อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด ทั้ง 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องแต่งกาย โดยมีสัดส่วนของอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 56 ปรากฏตามตารางที่ 58 และกราฟที่ 16 ข้างท้ายนี้

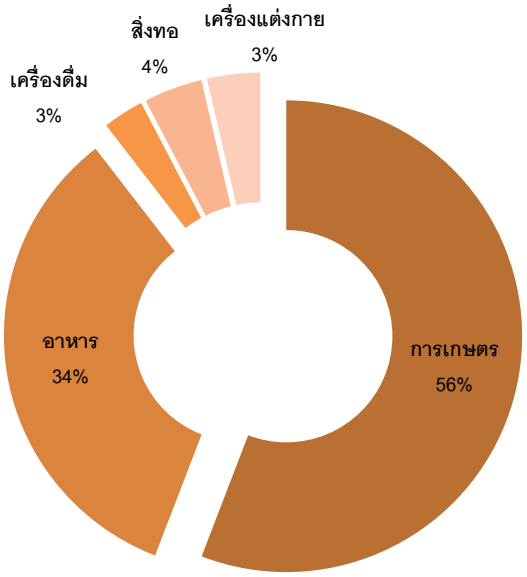
ตารางที่ 58 : แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ฯ

ประเภท/สาขาอุตสาหกรรม	พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560		พ.ศ. 2561	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
การเกษตร	727	27,788.05	730	30,561.20	731	31,215.31	736	31,976.69
อาหาร	404	34,388.87	414	36,318.04	429	35,857.50	444	41,188.36

ประเภท/สาขาอุตสาหกรรม	พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560		พ.ศ. 2561	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
เครื่องดื่ม	31	11,204.65	34	11,250.80	37	11,300.90	37	12,420.08
สิ่งทอ	60	3,472.81	58	3,479.21	54	2,461.59	53	2,456.95
เครื่องแต่งกาย	65	3,246.79	62	2,979.22	57	3,009.64	48	2,567.77
รวม	**1,287**	**80,101.17**	**1,298**	**84,588.47**	**1,308**	**83,844.94**	**1,318**	**90,609.85**

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

กราฟที่ 16 : แสดงสัดส่วนประเภทอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2561

นอกจากนี้ การแปรรูปอุตสาหกรรมการเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น มีจำนวนมาก โดยเฉพาะการแปรรูปมันสำปะหลังมีมากที่สุด รองลงมาเป็น โรงสีข้าว การแปรรูป ยางพารา โรงน้ำตาล และโรงงานเอทานอล ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 59 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 59 : แสดงจำนวนอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ที่เชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ฯ

จังหวัด	โรงสี		แปรรูปมัน		แปรรูปยางพารา		น้ำตาล		เอทานอล	
	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**
นครราชสีมา	81	78	21	200	-	4	-	5	-	-
ชัยภูมิ	3	23	4	125	3	23	-	3	-	2

จังหวัด	โรงสี		แปรรูปมัน		แปรรูปยางพารา		น้ำตาล		เอทานอล	
	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**
บุรีรัมย์	4	39	3	19	-	7	-	1	-	-
สุรินทร์	3	54	-	2	-	1	-	1	-	-
กลุ่มจังหวัด ฯ	91	194	28	346	3	35	0	10	0	2

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2557

หมายเหตุ : * เครื่องจักรจำพวกไม่เกิน 50 แรงม้า และ/หรือ คนงานจำนวนไม่เกิน 50 คน

** เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า

(5) ด้านผลิตภาพแรงงาน

ผลิตภาพแรงงานกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 163,224 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี 153,859 บาท/คน อยู่ที่ 9,365 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 6.09 และมีค่าน้อยกว่าค่ากลางของประเทศ คิดเป็นลำดับที่ 12 จาก 18 กลุ่มจังหวัด แต่ยังห่างกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศอยู่เกือบครึ่งหนึ่ง (ค่าเฉลี่ยประเทศ 301,906 บาท/คน/ปี) ปรากฏตามตารางที่ 60 และกราฟที่ 17 ข้างท้ายนี้

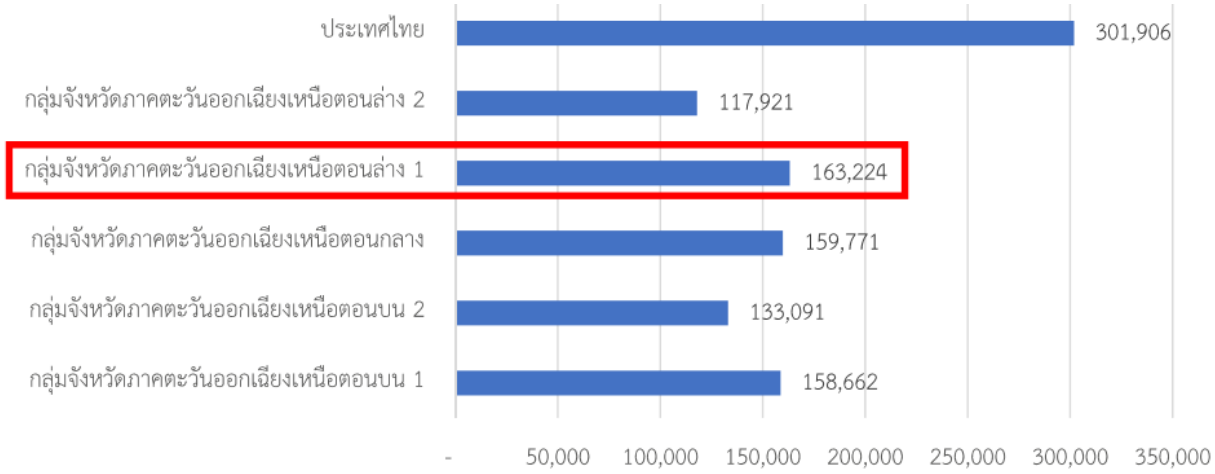
ตารางที่ 60 : แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) กลุ่มจังหวัด

ผลิตภาพแรงงาน	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง	อัตราการเปลี่ยนแปลง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1	986,162	987,324	1,074,940	87,616	8.87
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	425,546	454,399	462,126	7,727	1.70
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	416,974	429,467	431,408	1,941	0.45
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2	365,485	370,845	397,101	26,256	7.08
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน	291,334	316,836	353,206	36,370	11.48
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2	324,425	315,903	345,703	29,800	9.43
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1	224,670	234,725	247,223	12,498	5.32
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	219,883	230,910	244,985	14,075	6.10
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	195,630	196,228	209,457	13,229	6.74
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	206,040	196,520	203,331	6,811	3.47
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	151,522	153,968	160,442	6,474	4.20
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	**144,778**	**153,859**	**163,224**	**9,365**	**6.09**
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	156,415	153,894	159,780	5,886	3.82
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	149,030	151,735	159,771	8,036	5.30

ผลิตภาพแรงงาน	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง	อัตราการเปลี่ยนแปลง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	144,660	146,305	158,662	12,357	8.45
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	125,341	132,261	141,960	9,699	7.33
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	112,936	122,242	133,091	10,849	8.88
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	104,588	109,573	117,921	8,348	7.62
ค่ากลางประเทศ			**301,906**		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 17 ผลิตภาพแรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หมายเหตุ :

ผลิตภาพแรงงาน (Labour Productivity : LP) หมายถึง การใช้ปัจจัยแรงงาน 1 หน่วย ก่อให้เกิดผลผลิตกี่หน่วย โดยกำหนดให้ปัจจัยทุนและปัจจัยอื่นๆ คงที่ การวัดปัจจัยแรงงานอาจจะวัดได้ทั้งในรูปของจำนวนแรงงานและจำนวนชั่วโมงทำงาน การเปลี่ยนแปลงในผลผลิตอันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะแรงงานหนึ่งหน่วย เรียกว่า ผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงาน และเงื่อนไขสำหรับหน่วยผลิตเพื่อจะได้กำไรสูงสุดคือ เมื่อมูลค่าผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงานเท่ากับอัตราค่าจ้างพอดี

ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของแรงงานนั้น ได้แก่ ความรู้และทักษะของคนงาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ผู้ประกอบกิจการได้สร้างขึ้น การศึกษาเรื่องผลิตภาพของแรงงานช่วยให้สามารถวัดความสำเร็จของแรงงาน สามารถวัดประสิทธิภาพการผลิตโดยส่วนรวม ช่วยให้เข้าใจถึงแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างและช่วยให้สามารถหาระดับความต้องการกำลังคนได้ นอกจากนั้น การเพิ่มขึ้นในผลิตภาพของแรงงานทำให้เกิดผลหลายประการ เช่น ทำให้สินค้าราคาถูก มีการจ้างงานมากขึ้น เป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องมือในการต่อรองขอเพิ่มค่าแรงงาน เป็นต้น

ตัวชี้วัดผลผลิตต่อหน่วยของแรงงานโดยการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้กับจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต หากพื้นที่ใดที่แรงงาน 1 คน สามารถก่อให้เกิดผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าจะสะท้อนประสิทธิภาพแรงงานที่สูงกว่า

เมื่อพิจารณาดูเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครราชสีมามากที่สุด และอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 10.13 รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ สุรินทร์ สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผลิตภาพแรงงานลดลง ปรากฏตามตารางที่ 61 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 61 : แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) รายจังหวัด

จังหวัด	แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี)			
	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
นครราชสีมา	183,783	**202,399**	18,616.00	10.13
ชัยภูมิ	111,420	**120,098**	8,678.00	7.79
บุรีรัมย์	139,891	**137,506**	- 2,385.00	- 1.70
สุรินทร์	131,711	**135,428**	3,717.00	2.82
ค่ากลางประเทศ	-	**301,906**	**-**	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

(6) วิสาหกิจ

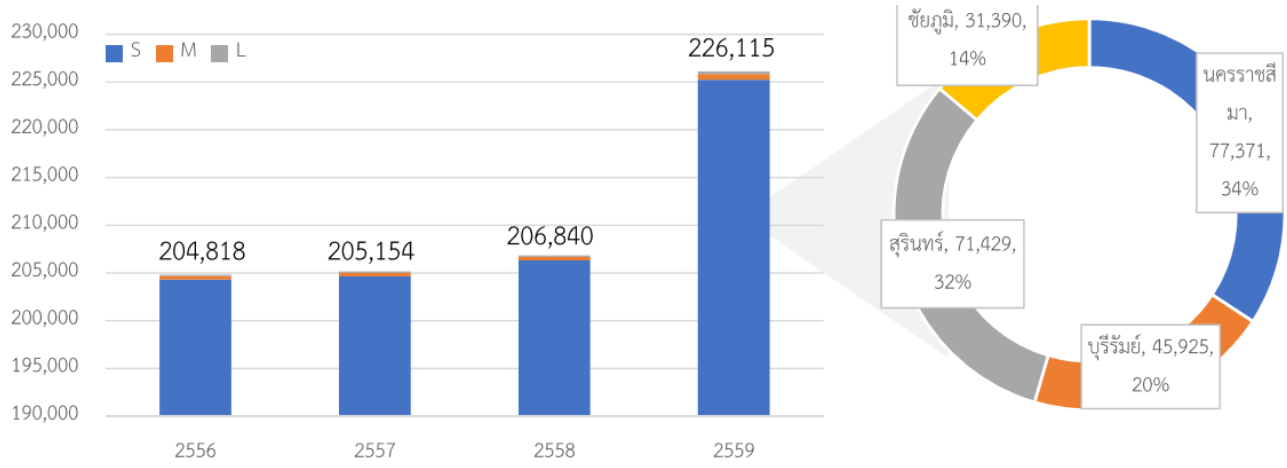
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2556 -2559 การเติบโตของวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิสาหกิจขนาดเล็ก หรือขนาด S มากที่สุด และจังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนวิสาหกิจสูงที่สุดของกลุ่มจังหวัด อยู่ที่ร้อยละ 34 ตามมาด้วยจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 32 ปรากฏตามตารางที่ 62 และกราฟที่ 18 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 69 : จำนวนวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วิสาหกิจ	2556	2557	2558	2559
S	204,310	204,637	206,324	225,258
M	363	373	370	579
L	145	144	146	278
รวม	**204,818**	**205,154**	**206,840**	**226,115**
อัตราการเติบโต %		0.2	0.8	9.3

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กราฟที่ 18 : แสดงจำนวนวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนมากที่สุด ตามมาด้วย สุรินทร์ นครราชสีมา และชัยภูมิ โดยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการจดทะเบียนมากที่สุดในประเทศ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จดทะเบียนมากเป็นอันดับ 3 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 63

ตารางที่ 63 : จำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน

วิสาหกิจ	2558	2559	2560	อันดับ
นครราชสีมา	1,536	1,764	1,973	13
ชัยภูมิ	1123	1190	1421	25
บุรีรัมย์	2401	2775	2957	5
สุรินทร์	1,827	2,091	2,277	12
กลุ่มจังหวัด	6887	7820	8628	3
อีสาน	37677	41419	43910	1
ค่าเฉลี่ยประเทศ			**1,128**	

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

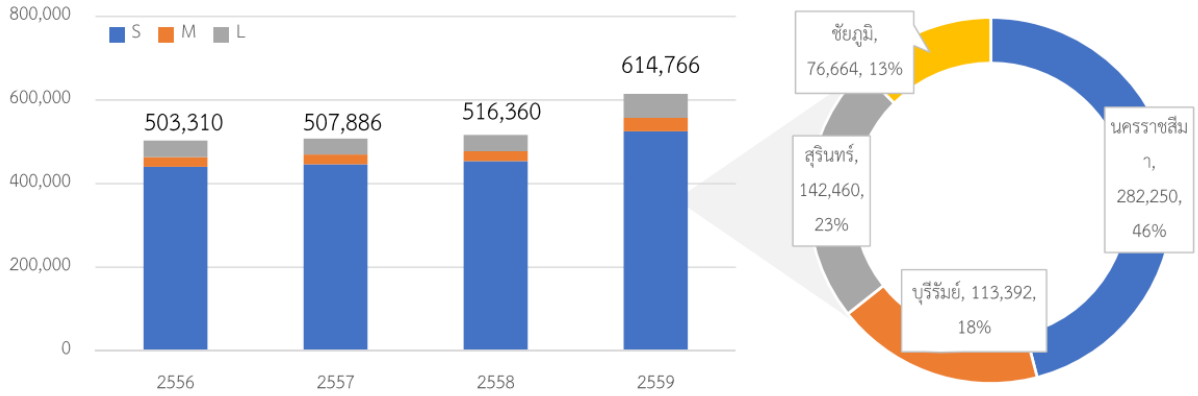
จำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2559 ที่มีการเติบโตถึงเกือบร้อยละ 20 ในวิสาหกิจทุกระดับ โดยจังหวัดนครราชสีมายังเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนการจ้างงานในวิสาหกิจสูงที่สุดของกลุ่มจังหวัด อยู่ที่ร้อยละ 46 ปรากฏตามตารางที่ 64 และกราฟที่ 19 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 64 : จำนวน และสถานการณ์การจ้างงานของวิสาหกิจ

วิสาหกิจ	2556	2557	2558	2559
S	440,483	446,301	454,020	525,180
M	22,868	23,179	23,345	32,185
L	39,959	38,406	38,995	57,401
รวม	503,310	507,886	516,360	614,766
อัตราการเติบโต %		0.9	1.7	19.1

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กราฟที่ 19 : แสดงจำนวนการจ้างงานวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาตามประเภทวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ประเภทการการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และจักรยาน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาการผลิต และสัดส่วนแรงงานที่สาขาต่างๆ เป็นไปตามจำนวนวิสาหกิจ ยกเว้นสาขากิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ ที่มีสัดส่วนแรงงานน้อยกว่าจำนวนวิสาหกิจ ปรากฏตามตารางที่ 65 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 65 : ประเภทวิสาหกิจสำคัญในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2559)

ประเภทวิสาหกิจ	จำนวน	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนแรงงาน	สัดส่วน (ร้อยละ)
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยาน	97,382	43.1	229,596	37.3
การผลิต	57,072	25.2	160,822	26.2
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	21,569	9.5	56,725	9.2
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	15,926	7.0	20,955	3.4
การก่อสร้าง	8,306	3.7	54,909	8.9

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1.2.4 การค้า

(1) มูลค่าการส่งออกสินค้า และการค้าชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยว มีความโดดเด่นเกี่ยวกับอารยธรรมขอมที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากมีจังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยมีด่านชายแดนการค้า และความต้องการในการพัฒนา ดังนี้

จังหวัดบุรีรัมย์

มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ณ ช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และช่องจุ๊บโกกี อำเภอบันเตียอำปึล จังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา

ภาพรวม พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 เมื่อเริ่มเก็บข้อมูลด้านการค้าชายแดน ปี พ.ศ. 2555 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 30.76 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อปี พ.ศ. 2559 มูงค่าการค้ารวมเติบโตอย่างก้าวกระโดด อยู่ที่ประมาณ 602.47 ล้านบาท ซึ่งขยายตัวจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 548.67 แต่ต่อมาเมื่อตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 มูลค่าการค้ารวมลดลง จนปี พ.ศ. 2561 มีมูลค่ารวมอยู่ที่ 157.47 ล้านบาท โดยเป็นผลจากการนำเข้าและการส่งออกที่ลดลง

การส่งออก พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั้งปี พ.ศ. 2560 เริ่มลดลง ในปี พ.ศ. 2561 ลดลงเหลือ 125.03 ล้านบาท จากปี พ.ศ. 2559 ที่มีมูลค่าสูง ถึง 567.79 ล้านบาท เมื่อเทียบจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 50.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 517.763 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1,034.97 คาดการณ์ว่าช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2559 มีการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวจากการค้าชายแดนบริเวณช่องสายตะกู ทั้งงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย และงบประมาณกลุ่มจังหวัด ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีโครงการพัฒนาด่านการค้าชายแดน เป็นการก่อสร้างรั้วบริเวณจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ความยาว 4.5 กิโลเมตร และซ่อมสร้างถนนลาดยางผิวทางแอสฟัล-ติกคอนกรีต สายบ้านสายโท 6 ใต้ ตำบล จันทบเพชร - บ้านสายโท 12 ใต้ ตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบกับได้มีกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาด ทำให้ช่วงปี พ.ศ. 2559 เกิดการกระตุ้นทางการค้าชายแดน แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 การส่งออกลดลงเนื่องจากประเทศกัมพูชามีมาตรการไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก

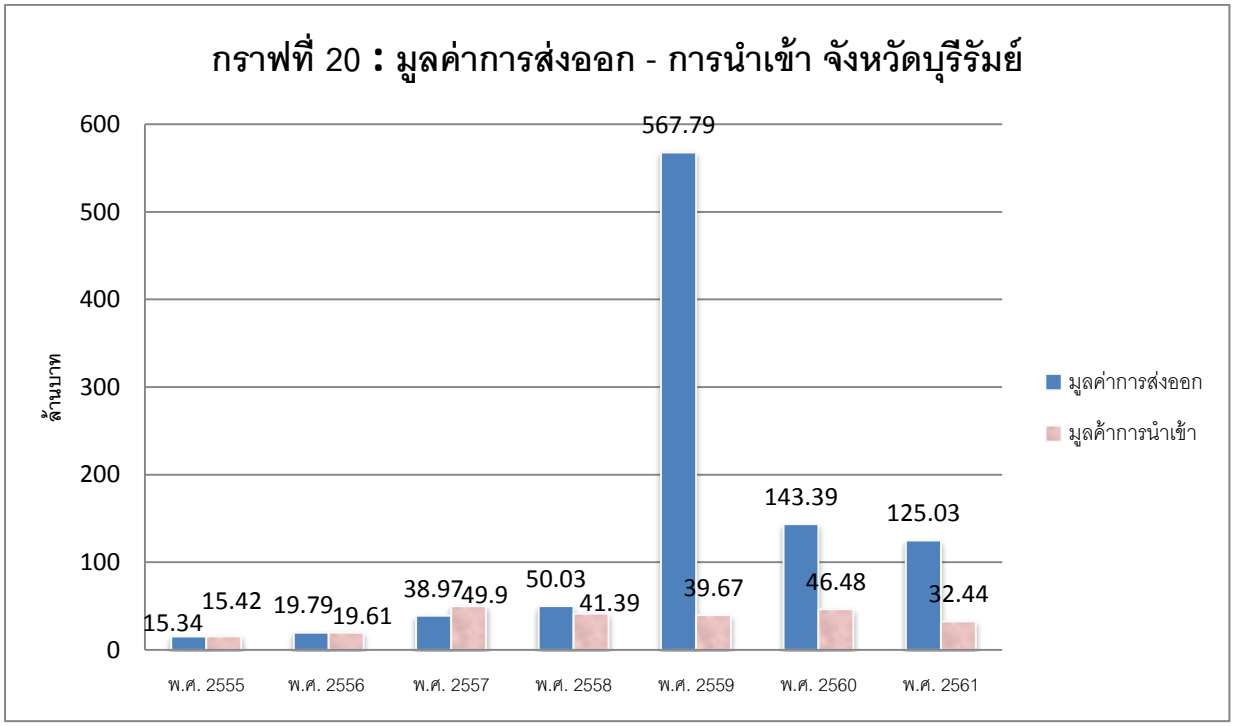
การนำเข้า พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 เริ่มมีการชะลอตัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ปี พ.ศ. 2561 นำเข้าอยู่ที่ 32.44 ล้านบาท **ส่งผลให้ได้เปรียบดุลการค้า** ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 66 และกราฟที่ 20 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 66 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ ปี 2555-2561

รายการ/ปี (หน่วย : ล้านบาท)	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
								59/60	60/61
มูลค่าการส่งออก	15.336	19.79	38.97	50.03	567.79	143.39	125.03	-74.75	-12.81
มูลค่าการนำเข้า	15.42	19.61	49.90	41.39	39.67	46.48	32.44	17.16	-30.21
ดุลการค้า	-4.458	0.18	-10.93	8.64	528.12	96.91	92.59	-81.65	-4.46

รายการ/ปี (หน่วย : ล้านบาท)	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
								59/60	60/61
มูลค่าการค้ารวม	30.76	46.71	88.87	92.88	602.47	189.87	157.47	-68.48	-17.07

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์

- สินค้าส่งออกที่สำคัญ เช่น ปูนซีเมนต์ผงบรรจุแท็งก์ เครื่องปรุงครัวเรือน น้ำมันพืช ผงชูรส พริก น้ำปลา อาหารสด อาหารแห้ง อาหารตามสั่ง เสื้อผ้า สินค้าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น
- สินค้านำเข้าที่สำคัญ เช่น บุหรี่ เบียร์ สุรา สินค้าตามฤดูกาล (กบ เขียด อึ่ง ผัก ผลไม้) เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิคส์ อุปกรณ์เดินป่า ด้ามจอบ เสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น สินค้าอื่นๆ ที่จำกัดการนำเข้าคือ บุหรี่ 1 cotton/คน เหล้า 1 ลิตร/คน เบียร์ 4 กระป๋อง/คน ด้ามจอบ ด้ามเสียม 1 ชิ้น/คน
  ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความยาวตลอดชายแดนประมาณ 90 กิโลเมตร โดยติดกับจังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอร์เสม็ด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้รับการยกฐานะจากจุดผ่อนปรนค้าชายแดนมาเป็นจุดผ่านแดนถาวร เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2554 เปิดทุกวัน ระหว่างเวลา 06.00 – 22.00 น. โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ดังนี้

ภาพรวม การค้าผ่านจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มูลค้าการค้ารวมเพิ่มขึ้น โดยปี 2561 มีมูลค่าการค้ารวม 5,587.49 ล้านบาท

การส่งออก พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2561 มีช่วงที่การส่งออกลดลงระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 - 2560 โดยลดลงต่ำสุดเมื่อปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 952.75 ล้านบาท เนื่องจากประเทศกัมพูชามีมาตรการที่ไม่นำเข้าน้ำมันทางบก จนเมื่อปี พ.ศ. 2561 มีมูลค่าการส่งออกกลับเพิ่มขึ้นเป็น 3,444.87 ล้านบาท เนื่องจาก

ประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการสินค้าประเภทเครื่องดื่มเป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีการเก็บภาษีปากระวางทำให้มูลค่าส่งออกสูง

การนำเข้า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.11 ต่อมาเริ่มมีการชะลอตัว โดยในปี 2560 มีมูลค่า 2,349 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้า

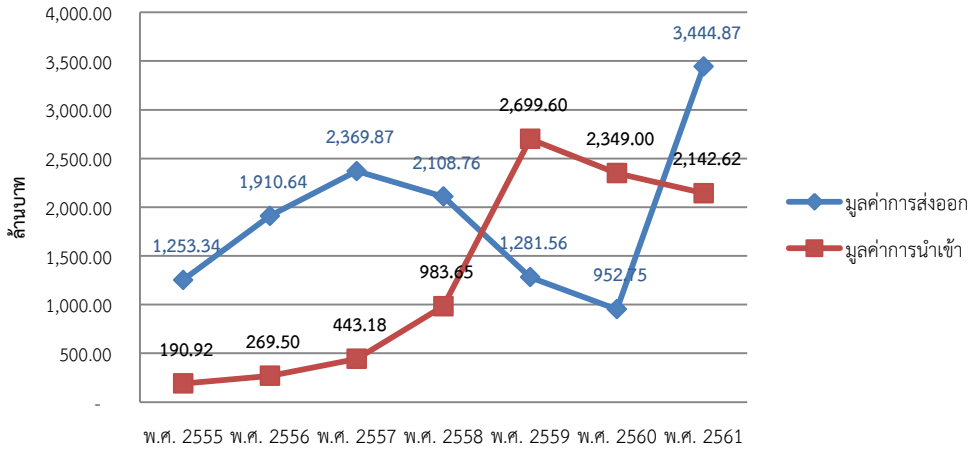
ดุลการค้า จังหวัดสุรินทร์มีดุลการค้าเกินดุลอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 จังหวัดสุรินทร์เริ่มขาดดุลการค้า โดยปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ -549.48 เนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ซึ่งมีการนำเข้าอย่างต่อเนื่อง และกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก จึงทำให้ทางประเทศไทยขาดดุลการค้า ปรากฏตารางที่ 67 และกราฟที่ 21 ข้างท้ายนี้

ตาราง 67 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม จังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ ปี 2555-2561

รายการ/ปี (หน่วย : ล้านบาท)	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
								59/60	60/61
มูลค่าการส่งออก	1,253.34	1,910.64	2,369.87	2,108.76	1,281.56	952.75	3,444.87	-25.66	261.57
มูลค่าการนำเข้า	190.92	269.5	443.18	983.65	2,699.60	2,349.00	2,142.62	-12.99	-8.79
ดุลการค้า	715.66	863.61	1,926.69	1,125.09	-1,418.04	-1,396.25	1,302.25	-1.54	-193.27
มูลค่าการค้ารวม	1,061.69	1,273.06	2,813.05	3,092.40	3,981.16	3,301.75	5,587.49	-17.07	69.23

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์

กราฟที่ 21 : มูลค่าการค่าส่งออก - นำเข้า จ.สุรินทร์

จากการรวบรวมข้อมูลของกรมศุลกากรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ พบว่าสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก น้ำมันเชื้อเพลิงส่งออกเป็นอันดับ 1 ในปี พ.ศ. 2559 ส่งออกเป็นมูลค่า 692.004 ล้านบาท แต่ปี พ.ศ. 2560 ไม่มีข้อมูลเรื่องการส่งออกน้ำมัน เนื่องจากทางกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก อันดับสองเป็นเม็ดพลาสติก เป็นมูลค่า 120.080 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 เป็นมูลค่า 147.778 ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 23.07 อันดับสามคือเครื่องดื่มผลไม้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 38.38 ตามมาด้วยอันดับสี่คือพลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8.95 แต่สินค้าที่มีเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นสูงที่สุดคือเครื่องดื่มน้ำชาเขียวโออิชิ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 341.70 ตามมาด้วยยิปซั่มบุผนัง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 125.17

แสดงให้เห็นว่าประเทศกัมพูชามีความต้องการเครื่องดื่มสองประเภททั้งน้ำผลไม้ และชาเขียวโออิชิ รวมไปถึงยิปซั่มบุผนัง เป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 68 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 68 : มูลค่าสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2560

ลำดับ	สินค้าส่งออก	2559 (ล้านบาท)	2560 (ล้านบาท)	% YOY
1	น้ำมันเชื้อเพลิง	692,004,079.49	-	-
2	เม็ดพลาสติก	120,080,869.48	147,778,549.71	23.07
3	เครื่องดื่มน้ำผลไม้	83,390,544.16	115,394,183.70	38.38
4	พลังงานไฟฟ้า	69,099,013.75	75,284,628.22	8.95
5	กระเบื้องมุงหลังคา	37,449,199.82	32,774,001.57	-12.48
6	เครื่องดื่มน้ำชาเขียวโออิชิ	25,551,296.13	112,860,727.40	341.70
7	เครื่องดื่มน้ำอัดลม	24,772,108.00	8,239,168.00	-66.74
8	ปูนซีเมนต์บรรจุถุง	13,373,765.14	10,154,364.50	-24.07
9	ยิปซั่มบุผนัง	12,326,968.54	27,757,182.46	125.17
10	อื่นๆ	**203,513,226.88**	**422,507,194.44**	107.61
รวม		**1,281,561,071.39**	**952,750,000**	

ที่มา : ศุลกากรช่องจอม, ปี 2560

สินค้านำเข้า 10 อันดับแรก มันสำปะหลัง ประเภท มันเส้น และหัวมันสด ในปี พ.ศ. 2560 มันเส้นมีมูลค่า 2,006.746 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 63.17 และหัวมันสด มีมูลค่า 37.756 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 50.31 ตามมาด้วยถ่านไม้ และรถจักรยานสองล้อเก่าใช้แล้ว ช่วงเวลาดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดมาตรการการนำเข้า – ส่งออก เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาระดับราคามันสำปะหลัง เนื่องจากประเทศไทยมีเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นจำนวนมาก และเกษตรกรมักประสบปัญหาราคามันสำปะหลังตกต่ำเป็นประจำ รัฐจึงต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือด้วยการเปิดโครงการรับจำนำในแต่ละปี แต่อีกด้านหนึ่งรัฐก็เปิดให้มีการนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยเหตุผลในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าที่นำเข้าให้เกิดรายได้เพิ่มภายในประเทศ และเพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า ประกอบกับเพื่อที่จะผลักดันให้มีการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมเอทานอลเพิ่มขึ้น จึงต้องนำเข้ามันสำปะหลังจากกัมพูชา นอกจากนี้ความนิยมการปั่นจักรยานในไทยมีมากขึ้น จึงทำให้สินค้าประเภทนี้มีความต้องการสูงด้วย ปรากฏตามตารางที่ 69 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 69 : มูลค่าสินค้านำเข้า 10 อันดับแรก ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2560

ลำดับ	สินค้านำเข้า	2559 (ล้านบาท)	2560 (ล้านบาท)	% YOY
1	มันสำปะหลัง (มันเส้น)	1,229,836,612.00	2,006,746,225.84	63.17
2	มันสำปะหลัง (หัวมันสด)	25,119,753.00	37,756,250.00	50.31
3	ถ่านไม้	16,727,366.00	13,208,600.90	-21.04
4	รถจักรยานสองล้อเก่าใช้แล้ว	11,399,150.00	5,164,600.00	-54.69
5	เศษพลาสติก	8,209,284.40	10,918,475.00	33
6	เสื้อผ้า, ผ้าเก่าใช้แล้ว	7,165,530.00	6,758,900.00	-5.67
7	เศษพลาสติกด้อยคุณภาพ	7,051,496.40	-	-
8	พริกสด	5,741,000.00	-	-
9	หัวมันเทศสด	3,577,227.00	18,363,351.60	413.34
10	อื่นๆ	**1,384,768,760.79**	**250,083,597.66**	-81.94
รวม		**2,699,596,179.59**	**2,349,000,001**	

ที่มา : ศุลกากรช่องจอม, ปี 2560

ตารางที่ 70 : สำหรับปี พ.ศ. 2561 ได้จัดเก็บสถิติสินค้านำเข้า – ส่งออก 10 อันดับใหม่ ดังนี้

ลำดับ	สินค้านำเข้า (ล้านบาท)		ลำดับ	สินค้าส่งออก (ล้านบาท)	
	ประเภท	มูลค่านำเข้า(ยังไม่รวมภาษี)		ประเภท	มูลค่าส่งออก
1	มันสำปะหลังสับตากแห้ง	1,314,880,236.50	1	เครื่องดื่มน้ำชาเขียว	495,288,940.88
2	เม็ดพลาสติก*(โอนย้ายภายในประเทศ)	129,804,202.89	2	อาหารแช่แข็ง	393,030,521
3	มันสำปะหลัง (หัวมันสด)	130,896,875	3	เครื่องดื่มน้ำผลไม้	182,453,785.99
4	มะม่วง	87,274,686	4	เม็ดพลาสติก	129,804,202.79
5	ถ่านไม้	34,544,240	5	เครื่องดื่มนมถั่วเหลือง	126,626,403.68
6	เศษพลาสติก	14,456,106	6	เครื่องดื่มนมยูเอชที	125,825,247.45
7	เม็ดพลาสติก*(ชำระขายภายในประเทศ)	13,408,533.10	7	ถุงพลาสติก	125,806,139.87
8	ผ้าเก่า, เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว	9,297,000	8	สุกรมีชีวิต	94,906,564
9	รถบรรทุกเฉพาะกิจ***	7,000,000	9	พลังงานไฟฟ้า	87,367,500.25
10	ป้ายกระดาษ*	6,619,477.08	10	น้ำมันปาล์ม	85,126,400
11	อื่นๆ	57,149,465.50	11	อื่นๆ	1,016,564,202.89
	รวมทั้งสิ้น	**1,805,330,822.07**			**2,862,799,908.80**

ที่มา : ศุลกากรช่องจอม, ปี 2561

หมายเหตุ : *สินค้าจากคลังสินค้าทัณฑ์บน บ.คาวาซูมิ ** BOI *** ใบสุทธินำกลับ

มูลค่าการนำเข้ามันสำปะหลัง ตั้งแต่ ต.ค. 60 – ก.ย. 61

1. มันสำปะหลังสับตากแห้ง นำเข้าปริมาณ 286,000.00 ตัน มูลค่า 1,314,880,236.50 บาท
2. มันสำปะหลัง (หัวมันสด) 68,531.25 ตัน มูลค่า 130,896,875.00 บาท

พ.ศ. 2561 มีการนำเข้ามันสำปะหลังสับตากแห้งและมันสำปะหลัง (หัวมันสด) เป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับจำนวนผลผลิตของมันสำปะหลังในกลุ่มจังหวัดลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ความต้องการของผู้ประกอบการยังมีอยู่มาก จึงนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากมีราคาที่ถูกกว่า สำหรับสินค้าส่งออก เมื่อปี พ.ศ. 2559 น้ำมันเชื้อเพลิงส่งออกได้มูลค่าสูง แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 ประเทศเพื่อนบ้านมีมาตรการไม่นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงทางบก จึงทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงไปเป็นจำนวนมาก จนเมื่อปี พ.ศ. 2561 ประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการสินค้าประเภทเครื่องดื่ม โดยเฉพาะน้ำชาเขียว ที่ทำรายได้สูง รองลงมาเป็นอาหารแช่แข็ง เครื่องดื่มน้ำผลไม้ จะเห็นว่าประเทศไทยนำเข้าเป็นวัตถุเพื่อนำไปแปรรูปขั้นต่อไป และสินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นค่าบริโภค

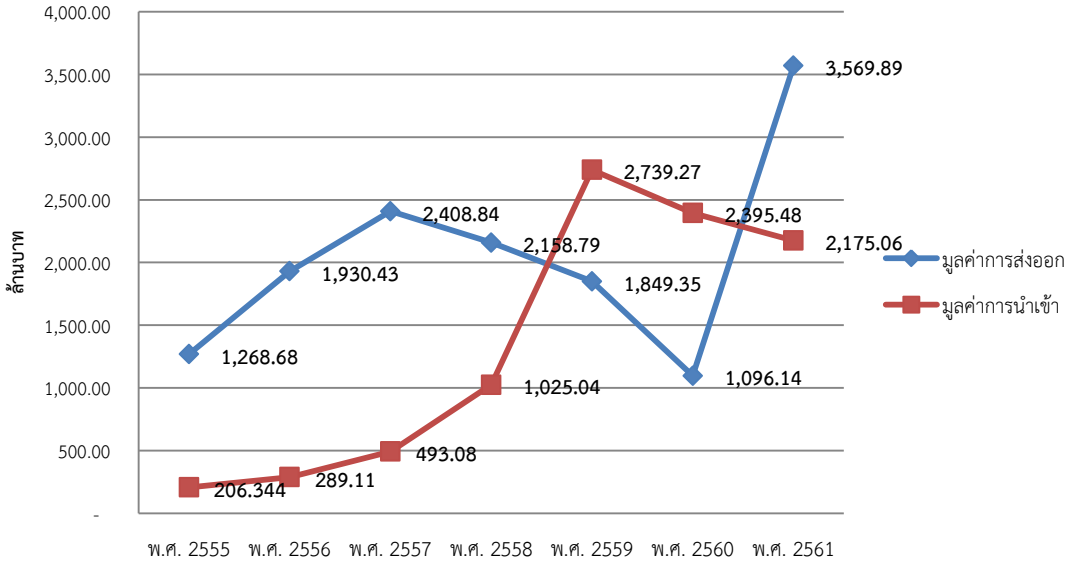
เมื่อจัดทำเป็นภาพรวมการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 พบว่าในปี พ.ศ. 2560 มูลค่าการส่งออกลดลง เนื่องมาตรการของทางกัมพูชาที่ไม่นำเข้าน้ำมันทางบก ส่งผลให้เสียดุลการค้า ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ไทยได้เปรียบดุลการค้า เนื่องจากมีการส่งออกเครื่องดื่มไปยังประเทศกัมพูชาเป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 71 และกราฟที่ 22 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 71 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม กลุ่มจังหวัดฯ

รายการ/ปี (หน่วย : ล้านบาท)	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
								59/60	60/61
มูลค่าการส่งออก	1,268.68	1,930.43	2,408.84	2,158.79	1,849.35	1,096.143	3,569.899	-40.73	225.68
มูลค่าการนำเข้า	206.34	289.11	493.08	1,025.04	2,739.27	2,395.48	2,175.06	-12.55	-9.20
ดุลการค้า	711.202	863.792	1,915.76	1,133.73	-889.92	-1,299.34	1,394.84	- 46.01	1,294.84
มูลค่าการค้ารวม	1,092.45	1,319.77	2,901.92	3,185.28	4,583.63	3,491.62	5,744.96	-23.82	64.54

ที่มา : จากการคำนวณข้อมูลของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดฯ

กราฟที่ 22 : มูลค่าการค้าส่งออก - นำเข้า กลุ่มจังหวัดฯ

(6) สินค้า OTOP

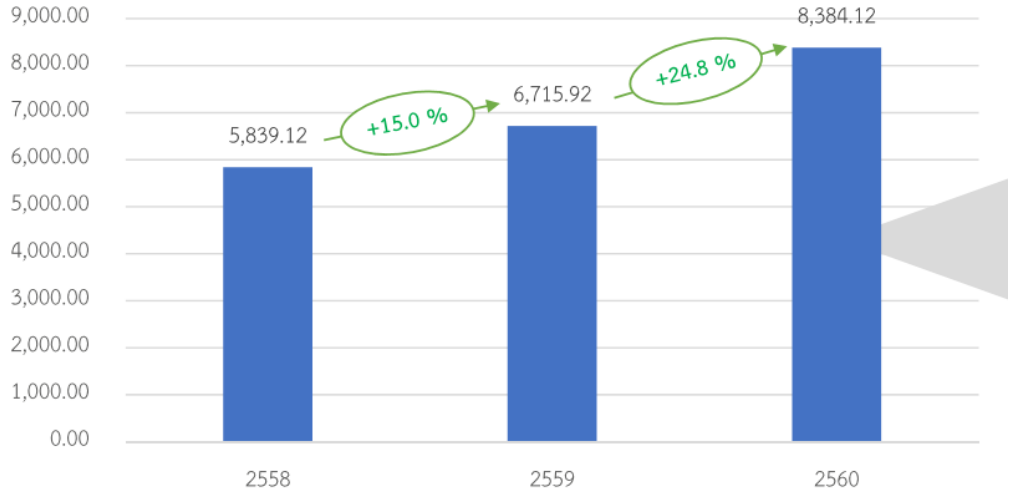
ผลิตภัณฑ์ OTOP แบ่งเป็น 5 ประเภท ในปี พ.ศ. 2560 ประเภทอาหารมากที่สุด มีจำนวน 3,075 ราย รองลงมาเป็นประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก จำนวน 3,035 ราย ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 2,421 ราย ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 760 ราย และสุดท้าย ประเภทเครื่องดื่ม 397 ราย จังหวัดบุรีรัมย์มีผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ มูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์ OTOP ของกลุ่มจังหวัดฯ เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 โตกว่าร้อยละ 25 หรือมูลค่า 8,384.12 ล้านบาท จังหวัดนครราชสีมามีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP มากที่สุดอยู่ที่ 3,806.75 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 46 ของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 72 และกราฟที่ 23 - 24 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 72 : ผลิตภัณฑ์ OTOP จำแนกตามประเภทและรายจังหวัด

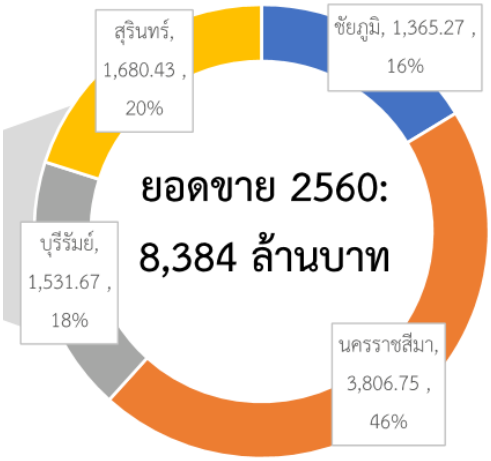
ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ประเภทอาหาร	3,075	1,146	13	1,686	230
ประเภทเครื่องดื่ม	397	180	2	207	8
ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	2,421	558	12	1,547	304
ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก	3,035	1,039	1	1,829	166
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	760	425	3	273	59
รวม	9,688	3,348	31	5,542	767

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2560

กราฟที่ 23 : แสดงมูลค่าการจำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

กราฟที่ 24 : แสดงสัดส่วนการจำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หมายเหตุ : ข้อมูลเดือนตุลาคม – กันยายน ของแต่ละปีงบประมาณ

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการสำรวจและสรุปข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีศักยภาพของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 73 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 73 : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	รายการ
นครราชสีมา	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ ข้าวตังข้าวกล้องหมูหยอง ขนมเปี๊ยะไส้ถั่วทองไข่แดง ผักไร้สารพิษ ไข่เค็มใบเตย ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ หมี่โคราช หมูหยอง อุ่นสดไร้เมล็ดปลอดสาร น้ำอุ่น 100% ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าไหมหางกระรอก ผ้าไหมบาติก ผ้าพันคอ เสื้อผ้าสตรีสำเร็จรูป ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เสื่อบุฟองน้ำ ดอกไม้รังไหม

จังหวัด	รายการ
	พรมทอมือ มีด ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ลูกประคบสมุนไพรแห้ง น้ำมันเขียว สบู่หัวน้ำนมแพะผสมทองคำ
ชัยภูมิ	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ กระยาสารท กล้วยทอดกรอบ ขนมทองม้วน ข้าวกล้อง ข้าวกล้องเพาะงอก ปลาส้มไร้กาง ไส้กรอกอีสาน หม่ำเนื้อ-หมู มะขามหวาน ไข่เค็มพอกดินสอพอง น้ำมะเม่า ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าทอมือลายขัดพื้นฐาน ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าเกล็ดเต่า ผ้าขิต จี้สะเก็ดดาว ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ เต่าประหยัดฟืนประหยัดถ่าน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ภูขจีสบู่เนื้อทอง ยาหม่องหว่าน 108 ไพล แชมพูสมุนไพรเจียวกู้หลาน
บุรีรัมย์	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ ข้าวแตน ข้าวภูเขาไฟ กุ้งจ่อม หมูเส้น น้ำพริกตาแดง น้ำแร่ธรรมชาติ ชาใบหม่อน น้ำเสาวรสเข้มข้น ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ชุดสตรี ผ้าขาวม้าลายขิด ผ้ายกดอกพิกุล ผ้าคลุมไหมมัดหมี่ ผ้าสไบ ผ้าไหมมัดหมี่เขียนทอง รองเท้าผักตบสมุนไพรจากใยพืช ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ ไม้นวด เตาย่างปลอดควัน เสื่อกกยกลาย กล่องใส่จิวเวลรี่ ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ครีมบำรุงผิวจากโปรตีนไหมธรรมชาติ โคลนพอกตัวดินภูเขาไฟ สบู่โปรตีนไหม สบู่กวาวเครือผสมสมุนไพร แฮร์โทนิค ซีรั่ม
สุรินทร์	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ กาละแมสด ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมะลิแดงอินทรีย์ ไข่เค็มไอโอดีน ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าโฮล ผ้าคลุมไหล่ไหม เครื่องประดับทองเหลืองลายไทย ผ้าพันคอไหม ผ้ายกลายโคมหลวง ผ้าทอมือลายขัด ผ้าสไบ ผ้าโสร่งหางกระรอก สร้อยงาช้าง ประคำสร้อยหินมณีหยดทิพย์ ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ ตะกร้าหวาย โต๊ะชุด กระเป๋าอเนกประสงค์ ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ครีมอาบน้ำผสมขมิ้น-ไพล เซรั่มโปรตีนไหมทอง ยากษัยเส้น

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ได้จัดทำข้อมูลสินค้า OTOP ที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ แยกเป็นรายจังหวัด ปรากฏตามรางที่ 73 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 73 : สินค้า OTOP ที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศของแต่ละจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
อาหาร	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หมูหยอง แคบหมู เฉาก๊วย ไก่จ้อ หมี่โคราช กระยาสารท ไส้กรอกปลา อุ่นสด หมูแผ่น กุนเชียง เป็นต้น	สปป.ลาว ฮ่องกง กัมพูชา มาเลเซีย ออสเตรเลีย ไต้หวัน จีน เวียดนาม เบลเยี่ยม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฝรั่งเศส และอังกฤษ

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เครื่องดื่ม	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น น้ำดอกอัญชัน น้ำอุ่น และวิลลาพญาเย็น (ไวน์)	สปป.ลาว อังกฤษ และเยอรมนี
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 25 ชนิด เช่น สินค้าที่ส่งออก ผ้าทอมือลายขัดพื้นฐาน กระเป๋าผ้า สร้อยคอเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรี ผ้าไหมหางกระรอก ชุดบุรุษ ผ้าไหมมัดหมี่เนคไท เสื้อสตรี ชุดเสื้อผ้าไหมสุภาพบุรุษ (พระราชทาน) ผ้าพันคอ เป็นต้น	สปป.ลาว อังกฤษ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย สิงคโปร์ ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย ฮ่องกง จีน เมียนมา กัมพูชา เกาหลีใต้ เยอรมนี และอินโดนีเซีย
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 8 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ดินกังหันไม้ไผ่ เครื่องปั้นดินเผา เป่าแก้ว ดอกไม้ประดิษฐ์ หัตถกรรมเขาควายและแกะสลัก และผลิตภัณฑ์เชือกมัดฟาง	สหรัฐอเมริกา เยอรมนี โปรแลนด์ อังกฤษ ฝรั่งเศส สิงคโปร์ ญี่ปุ่น อังกฤษ เกาหลีใต้ และสวีเดน
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 5 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หมอนหอม แฟนซี ยาหม่องสมุนไพร เกลือหอม น้ำมันเหลืองจิตสุภาพ และว่านเยลโลบาล์ม	เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา ออสเตเลีย และสหรัฐอเมริกา

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดชัยภูมิ

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เครื่องดื่ม	จำนวน 1 ชนิด สินค้าที่ส่งออก กาแฟชนิดผง	สปป.ลาว สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 9 ชนิด เช่น ผ้ามัดหมี่ ผ้าพันคอ รัดเกล้าผ้าไหม เป็นต้น	ญี่ปุ่น อังกฤษ กัมพูชา เดนมาร์ค ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และอินเดีย
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ ตุ๊กตาช้าง เป็นต้น	จีน เวียดนาม เกาหลีใต้ ฝรั่งเศส เยอรมนี เดนมาร์ค ออสเตเลีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และอินเดีย
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ยาหม่องแชมพูสมุนไพร และสบู่สมุนไพร	สปป.ลาว เวียดนาม เนเธอร์แลนด์ และภูฏาน

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดบุรีรัมย์

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ผ้าสไบ สร้อยคอ กระเป๋า รองเท้าถักเปีย ผ้าทอมือ ผ้าลายขัด เป็นต้น	ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ฮ่องกง ไต้หวัน จีน กัมพูชา นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สปป.ลาว โปรตุเกตุ เยอรมนี และอิตาลี
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 18 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หัวอัปสรา พร้อมเครื่องประดับครบชุด ตะเกียบ ไม้นวด เบาะรองนั่ง บายศรีขันหมากแต่งงาน จอนรองแก้ว กล่องใส่ยา กล่องใส่จิวเวอร์รี่ ทัพพี ตะหลิว สลักกะลา โคมไฟ เสื่อผักตบชวา	ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เกาหลี มาเลเซีย จีน เนเธอร์แลนด์ ฮังการี ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และอิหร่าน

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดสุรินทร์

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
อาหาร	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หัวผักกาดมักโรนี ข้าวหอมมะลิ	ฝรั่งเศส ฮ่องกง จีน และสิงคโปร์
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 74 ชนิด เช่น สินค้าที่ส่งออก เข็มขัดเงิน เครื่องประดับเงิน กำไลงาช้าง ผ้าโสร่ง ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้ายกดอก ผ้าสไบ สร้อยคอมุก หินหยก ดอกพิกุล เป็นต้น	สปป.ลาว สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส กัมพูชา เกาหลีใต้ จีน เยอรมนี แคนาดา เนเธอร์แลนด์ อิตาลี นอร์เวย์ และเนปาล
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 9 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ตะกร้าหวาย รองเท้าผ้าไหม แก้วเพ้นท์ กระเป๋าอเนกประสงค์ พรมเช็ดเท้า ไม้นวดดูดเส้น บัวสุรินทร์ เป็นต้น	สหรัฐอเมริกา สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา มาเลเซีย จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 4 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ยากษัยเส้น ขมิ้น สคลับขัดผิว และเครื่องหอมหน้ากากแฟนซี เป็นต้น	สปป.ลาว กัมพูชา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

1.2.5 ด้านท่องเที่ยว

(1) จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายต่อหัว

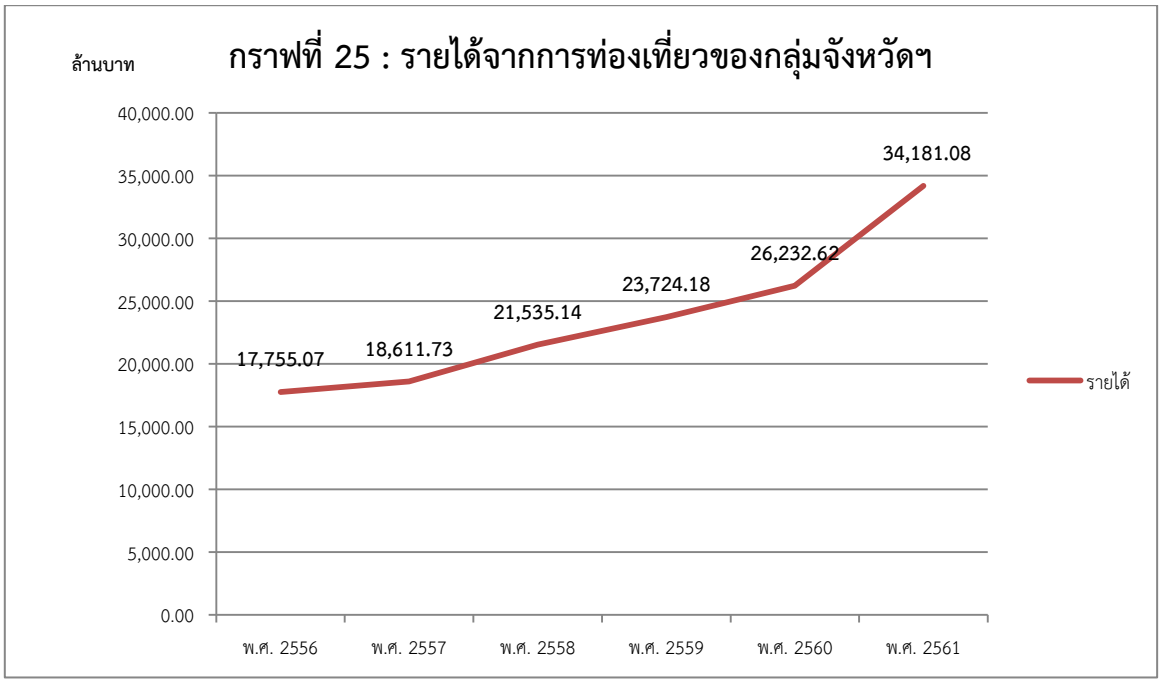
ในปี พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวม 15,237,441 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว รวม 13,313,180 คน คิดเป็นร้อยละ 14.45 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย 14,914,086 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 323,355 คน ค่าใช้จ่าย/คน/วัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า อยู่ที่ 1,215 บาท จึงทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวรวมเพิ่มขึ้นถึง 34,181.08 ล้านบาท เมื่อเทียบจากปีก่อนที่มีรายได้รวม 26,232.62 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.30

เนื่องจากค่าใช้จ่าย/คน/วัน เพิ่มขึ้น จาก 954 บาท/คน/วัน เป็น 1,161.82 บาท/คน/วัน เป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวอีสานใต้ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวให้มาก ปรากฏตามตารางที่ 74 และกราฟที่ 25 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 74 : แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ฯ

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1							
	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ. 2561	จำนวนที่เพิ่ม/ลด 2560/2561	ร้อยละที่เพิ่ม/ลด 2560/2561
นักท่องเที่ยวรวม (คน)	17,130,226	17,760,638	11,844,838	12,572,619	13,313,180	15,237,441	1,924,261.00	14.45
- คนไทย (คน)	16,816,204	17,436,639	11,639,670	12,272,098	13,094,754	14,914,086	1,819,332.00	13.89
- คนต่างประเทศ (คน)	314,022	323,999	205,168	300,521	229,000	323,355	94,355.00	41.20
โรงแรม/ที่พัก (แห่ง)	722	783	799	1,162	1,158	1,019	- 139.00	-12.00
ห้องพัก (ห้อง)	23,103	23,473	24,290	25,726	31,764	29,604	-2,160.00	-6.80
ค่าใช้จ่าย/คน/วัน (บาท)	905	993	930	954	1,161.82	1,215	52.95	4.56
รายได้ (ล้านบาท)	17,755.07	18,611.73	21,535.43	23,724.18	26,232.62	34,181.08	7,948.46	30.30

ที่มา : ข้อมูลจากการรายงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และจากกรมการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2561

ทั้งนี้ หากจำแนกจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ ในปี พ.ศ. 2561 จะพบว่า

- นักท่องเที่ยว (รวม) มากที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา มีนักท่องเที่ยวรวม 9,857,627 คน รองลงไป คือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ

- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท) จังหวัดนครราชสีมามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน มากที่สุด รองลงมาจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิตามลำดับ

- รายได้จาการท่องเที่ยว มากที่สุด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 24,340.39 ล้านบาท รองลงไป คือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดนครราชสีมามีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม เชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่เปิดตัวเป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยมีสนามกีฬาระดับมาตรฐานทั้งสนามฟุตบอล สนามแข่งรถ อีกทั้งยังสามารถจัดงาน MOTO GP เพื่อดึงดูดนักกีฬามาแข่งขันจากทั่วโลก ทำให้มีทั้งนักกีฬาและผู้เข้าชมหลั่งไหลมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจึงอยู่ในระดับรองลงมา จังหวัดสุรินทร์เนื่องจากมีด่านการค้าชายแดนซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นจุดซื้อขายสินค้า จึงอยู่ในอันดับที่สาม ส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่โดดเด่นในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แต่บางแห่งยังต้องรอเปิดฤดูกาล เช่น ทุ่งดอกกระเจียว หรือแหล่งท่องเที่ยวน้ำตก ซึ่งจะมีช่วงที่สามารถนักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำได้ และบางช่วงไม่สามารถลงเล่นได้ ปรากฏตามตารางที่ 75 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 75 : แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ฯ ปี 2561

จังหวัด	นักท่องเที่ยว (คน)			รายได้	
	คนไทย	คนต่างประเทศ	รวม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	รายได้ (ล้านบาท)
จังหวัดนครราชสีมา	9,661,841	195,786	9,857,627	1,660.91	24,340.39
จังหวัดชัยภูมิ	1,793,005	10,211	1,803,216	964.51	2,234.17
จังหวัดบุรีรัมย์	2,099,820	72,672	2,172,492	1,162.76	4,505.62
จังหวัดสุรินทร์	1,359,420	44,686	1,404,106	1,070.92	3,100.90
รวม	14,914,086	323,355	15,237,441	1,214.78	34,181.08

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และจากกรมการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2561

(2) ข้อมูลด้านบริการที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัด ฯ มีธุรกิจบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ฯ เช่น กลุ่มบริษัทนำเที่ยว กลุ่มที่พัก กลุ่มร้านอาหาร กลุ่มร้านสินค้าที่ระลึก กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 76 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 76 : เครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	บริษัทนำเที่ยว	ที่พัก	ร้านอาหาร	ร้านสินค้าที่ระลึก	แรงงานในภาคท่องเที่ยว	วันพักเฉลี่ย
นครราชสีมา	69	168	8070	82	N/A	2.12
ชัยภูมิ	3	105	61	20	222	1.98

จังหวัด	บริษัทนำเที่ยว	ที่พัก	ร้านอาหาร	ร้านสินค้าที่ระลึก	แรงงานในภาคท่องเที่ยว	วันพักเฉลี่ย
บุรีรัมย์	12	169	177	104	N/A	2.16
สุรินทร์	3	105	61	20	222	1.98
กลุ่มจังหวัดฯ	**87**	**547**	**8,369**	**226**	**444**	**2.06**

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2559

++++++++++